

FIKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

SAYI 21 NISAN 2021

dipa

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

Atatürk

FİKİR PERVER

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Beyda TOPAN
Cengiz YOZBATIRAN
Çilem Kılıç
Dilara Özer
Elif Atamer
Emine Selcan AYAZ
Esra AKDAŞ
Esra Yılmaz Göker
Hatice Çemrek Güler
Hatice Çevik Erdal
İlkay ÖĞRENCİ
İsmail İĞDELİ
Mehmet Ali KESKİNKILIÇ
Merve Günhan ÇAĞIL
Merve Kakıcı
Nihan Şenol
Nisan İzgören
Özgecan BULDUMLU
Özgür AKTAŞ
Perihan AKTAN
Selim TOSUN
Serkan Duru
Şehnaz ORHAN
Tuğba bademci
Tuğba ÇELEBİ
Zafer PARLAK

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Dilayda TURGUT

Tasarım

Bekir ÖZDEMİR
Mehmet Akif YARDIM

İletişim

Derya CORUK
Sılanaz KALENDER

SİZ DE YAZMAK İSTER MİSİNİZ?

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver Dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

21. sayı
Nisan/2021

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 @fikirperverdergi

fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 @geleceğimizkitapta

KÜÇÜK MUTLULUKLAR ÜLKESİ

İçimdeki çocukla çok uzun zamandır birbirimizin farkındayız, sevinçlerimiz kadar hüznlerimizde de bir aradayız. Yaşım kaç olursa olsun oyun oynamaktan vazgeçmeyişim, bir kuşun kanat çırpmasında heyecanlanışım, onun coşkusunu göğsümde nişan gibi taşıyışım; hep onu çok sevmemden.

Kahkahalarla güldüğümüz kadar sarılıp hüngür hüngür ağlamışlığımız vardır. Sıkı sıkı sarılmaları-mız ve varlığımıza şükretmemiz de bu muhabbetin meyvelerinden birkaçıdır. Bu yüzden olsa gerek; kaç yaşıma gelirse geleyim hep bir yanım çocuk.

Oyuncak Müzesine ilk gittiğimde bu heyecandı beni kuşatan. Görünüşte kardeşlerimi götürmüş olsam da aslında içimdeki çocukla birlikte gitmişim. Bembeyaz bir ev duruyordu karşımda, masal köşkününü andıran. İçeri girdiğimde sanki her oyuncak ayrı bir yerden beni çağırıyor gibiydi. Göz kırpanlar, dans ederek bana mesaj gönderenler, tatlı sitemle bunca zamandır nerede kaldığımı soranlar. Nereye bakacağını şaşırmış bir kız çocuğu hayal edin, yaş mı kaç? Beş, bilemediniz altı :) O vitrinden diğerine koşuyorum, “İnanmıyorum, sen de mi burada-

sııın?” cümlesini kaç kez telaffuz ettiğimi hatırlamıyorum. Üst katı gezerken gülümsemekten çenem ağrımaya başlamıştı. Ve müzeden ayrılma vakti; kalbim küçük mutluluklar ülkesi... Bir an aklıma geliyor; “Acaba gece gizli gizli burada kalsam nasıl olur?” Tüm oyuncaklarla sabaha kadar sürecektim bir sohbet, geldi yine bir sırtış. Tamam tamam, eve gitme vakti. Ayrılırken hâlâ ‘biraz daha mı kalsak’ bakışı, inceden bir iç çekiş ve müzeden çıkış. Dedim ya bir yanım hep çocuk diye. İşte o çocuğun nazlanmaları bunlar, ah minik kuş, kocaman sarılıyorum sana.

Bazen aklıma geliyor; bugün minik yüreklere dokunabiliyor olmamın sırrı burada saklı olabilir mi? Teneffüslerde müzik açıp dans etmekten seminerlerdeki dramalarımıza, boş derslerde sahada maç yapmaktan okul bahçesine bağdaş kurup resim çekmelerimize kadar hep bir aradayız.

Benim bahar bahçem çocukluğum: Mahmud Hüdayî Hazretlerine komşu olarak göz açışım, canım Üsküdar, Doğançılar Parkı, Kız Kulesi, uzun yaz tatilleri, dedemin bahçesi, toprakla ilk tanışmam,

ilk ağaca çıkmam, babaannemin basma bezlerden yaptığı salıncaktaki öğle uykularım, ilk bisikletim, ilk evcil hayvanım olan beyaz bir kuzucuk; Cingöz, taze ceviz aşkına kararttığım minik ellerim, süslü eteğimle akara düşüşüm, toprak çapalayışım, fasulye toplayışım, böğürtlen görünce dünyadan kopuşum, dalından kopardığım meyveleri üstüme silip yiyişim... Hepsine sıkı sıkı sarılıyorum, vatanım onlar benim. Ve ben nereye gidersem gideyim, vatanımı hep sol yanımda taşıyorum.

Özlemiyor muyum? Tabii ki çok özlüyorum. İstanbul'un incisi, gözbebeği Üsküdar'da hayata merhaba demenin ayrıcalığını hissederek özlüyorum. Bozkır gibi geniş bir coğrafyaya kök salmış olmaktan ötürü oranın engin gönüllü insanlarını özlüyorum. Her şeye rağmen Türklüğünden ve töresinden taviz vermeyen Yörük dedelerimin irfanını özlüyorum. Sonra diyorum ki kendi kendime; "tüm bunlar senin köklerin ve sen muhtaç olduğun suyu da besini de bu köklerden alıyorsun. Kökler senin içinde, sen de bu köklerin beslediği bir ağaç gibisin. Ne alırsan onu veriyorsun dallarından. İlim, irfan, muhabbet, tevazu, engin bir gönül... Suçlamadan, savunmadan, yargılamadan. Cümle vâîr olanlara şahitlik edercesine."

Beni hayatta tutan köklerim, beni bunlarla besliyor. Gelene 'niye geldin', gidene 'niye gittin' demeden; 'Gel, ne olursan ol, gel; ama geldiğin gibi gitme' deyip gönlümü açarak, benden farklı olanları 'farklılıklarına rağmen' değil, 'farklılıklarıyla birlikte' kucaklayarak; neye inandığını ona bırakıp, sadece muhabbet köprüleri kurarak, hâl diliyle konuşup gönül diliyle anlaşarak, herkesi ve her şeyi bu çocuk yüreğimle kucaklayarak...

BİZE YAKIN BİR SUNAY AKIN...

Üniversite birinci sınıftaydım. Dersim bitmişti. Akşam hava kararmak üzereydi. Elimde resim çantam başımda şapkamla okulumuzun tiyatro sahnesinin önünden geçiyordum.

Bu zamana kadar görmediğim bir kalabalık ilişti gözüme. İnsanların kalabalıklığı, yüzlerinde ki heyecan adımlarımı yavaşlatmıştı. Henüz 18 yaşında hayatının başında bir öğrenciydim. İçimdeki merak duygusu adımlarımı sahneye doğru çevirmişti. Acaba bu kalabalık kimi bekliyordu?

Bir afiş vardı karşımda; Sunay Akın yazıyordu üzerinde. Hiç duymamıştım adını daha önce. Belli ki önemli biriydi.

Kalabalık salona doğru geçerken iki seçenek arasında gidip geliyordum; eve gidip annemin sıcak yemeklerini yiyip dinlenmek mi yoksa daha önce hiç tanımadığım bu ismi izlemek mi?

İkinci seçeneğin hayatımı bu denli değiştireceğini bilmeden salona girdim. Salon tamamen dolmuştu. Oturacak yer yoktu. Elimdeki iki kişilik yer tutan resim çantamla omzumu duvara yaslayacak bir yer buldum ve içimden şöyle dedim: “Arka tarafta durayım, beğenmezsem salondan çıkmam kolay olur.” Derken ışıklar yanıp söndü ve uzun boylu enerjisi

bütün dünyayı kucaklayacak kadar yüksek olan o kadife sesli ismi gördü gözlerim. Sahnede tek başınaydı. Ne bir dekor kullandı ne de kostüm değiştirdi. Sadece anlattı; ama ne anlatış, o nasıl bir hissediş...

Hipnoz olmuş gibiydim. İki saat boyunca ayakta izlediğim ilk gösteriydi. Beni benden alan, bana bir çok şeyi sorgulatan, hem gülmeyi hem ağlamayı aynı anda yaşadığım ender zamanlardan biriydi. Bir yandan Sunay Akın’ı izliyor, diğer yandan; “bu kişi buraya boşuna gelmiş olamaz” diyordum. Hayatımı bir film gibi yaşamaya çalışan ben, bu sahnede ana karakterin yıldırım çarpması gibi başkalaşım yaşayacağını düşünüyordum ve 2 saat sonunda öyle de oldu.

Sunay Akın selamını verirken bütün salon ayağa kalkmış, yüzlerinde benimkine benzer bir gülümsemeyle var güçleriyle onu alkışlıyordu. Alkışlıyorduk. Gösteri esnasında Trabzonlu olduğunu da öğrenmiştim. Aynı memleketten olmak bizim oraların seslerini onun ağzından dinlemek de ayrıca beni ona yakınlaştırmıştı. Seyirciler salondan yavaş yavaş giderken ben en arka sandalyede kalakalmıştım. Bu arada eve de

çok geç kalmıştım. Cep telefonum yoktu, ailem de beni bekliyordu ama geç kalmak için çok haklı bir gerekçem vardı.

Herkes gittikten sonra Sunay Akın'ın yanına gitmek istedim. Onu yakından görmek sıkıca sarılmak istedim. Böyle bir insan gerçekten var mıydı yoksa gördüğüm tatlı bir rüya mıydı emin olmak istedim. Hiç cesaretim yoktu yanına gitmeye, çok utanıyordum. Şimdi ona ne diyecektim ki?

Ama yok, ona sarılmam lazımdı!

Bu duygu yoğunluğu bana boşuna gönderilmemişti. Hayatımın en güzel günlerinden biriydi ve ben de onun gibi çok okuyan ve bilgiyi taşıyan biri olmalıydım. Yoksa şu anda evde olmam gerekirdi öyle değil mi?

Sahneye doğru gittim ve cesaretimi toplayıp;” Sunay Hocam size sarılabilir miyim? “dedim.

Öyle şefkatli öyle samimiydi ki...

Boyu bana çok uzun gelmişti. Ona sarılınca sanki kollarında küçücük olmuşum.

“Anlattığınız her şey harikaydı, bende çok şeyi değiştirdiniz” diyebildim.

“Ah benim canım” dedi. Ayaküstü konuştuk biraz. Hiç ayrılmak istemedim yanından. O gün anladım ki bilgi çok güzel ve büyümlü bir şeydi.

Aydınlanma yaşamak, algılamak, başka türlü düşünmek kişiyi anında değiştiriyordu.

Dolmuş binip eve doğru giderken hep Sunay Hocamın anlattıklarını düşünüyordum. Kaç yıldır

eğitim alıyordum; ama aldığım hiçbir eğitim beni bu iki saat kadar derinden etkilememişti.

“Ah” dedim içimden. “Bu coşkuyu keşke arkadaşlarımda yaşayabilseydi. Ben şimdi bütün iki saati nasıl onlara onun gibi anlatacağım?”

Eve geldiğimde annem babam telaşlıydı; ama benim yüzümdeki heyecan ve mutluluk onların telaşını bastırmıştı. Onlar bir şey söyleyemeden heyecanla öğrendiklerimi ve yaşadıklarımı anlatmaya başladım.

İşte o günden sonra, Sunay Akın araştırmaları yapmaya başladım. Kitaplarını, şiirlerini okudum. Hiçbir gösterisi kaçırmadım. Sevdiklerime hep onun kitaplarını hediye ettim. Her gösterisine kalem ve defterimle katıldım. Oyuncak müzesiyle tanıştıktan sonra oyuncakların ne kadar önemli olduğunu idrak ettim ve sanatsal oyuncaklar tasarlamaya başladım. Kendi çocuklarıma ve ulaşabildiğim her çocuğa, sanatı oyuncaklarla sevdirmeye çalıştım. Bu gayretim hala devam ediyor.

Kızlarım da benim gibi Sunay Akın kitaplarıyla, oyun oynayarak büyüyor.

Sunay Hocamın her sözü çok kıymetlidir; ama bir tanesi var ki benim gönül rafımda baş köşede durur:

“Bir ülkenin geleceği, politikacıların vaatlerinde değil, çocukların ellerindeki oyuncaklardadır”

Çocuklara, çocuk gibi yaşamaya, çocuksu masum duygulara değer veren güzel isim; bizim için ne büyük HEDİYESİN...

ZAMAN SENİ YÖNETMEDEN, SEN ZAMANI YÖNET!

Yaşadığımız hayatta, “zaman” farkında olan olmayan her birimiz için en değerli kaynak. Bu kıt kaynak, her sabah 8 milyar birbirine benzemeyen “biricik” insana aynı 1440 dakika olarak veriliyor. Günün sonunda bu 1440 dakika, 8 milyar farklı şekilde kullanılıyor. Kimimiz onu yönetiyor, kontrolüne denetimine alıyor, kimimiz onun kontrolüne girip, onun tarafından yönetiliyor. Sıkışmış zamanlarda yapacaklarımızı bazen keyifle olmasını seveceğimiz haliyle değil, olsun diye yaparken buluyoruz kendimizi.

İşte zamanlardan o zamanlarda, “O” efendi biz köle iken; bazen bir yere geç kalırken birilerine mahcup, bazen bir türlü yetişmeyen son ana kalan işlerde sürekli gergin, bazen söz verip de gönderemediğimiz bir mesaj için mazeretler söyler halde buluyoruz kendimizi.

İşte tam oralarda bir yerde, o bizi yönetmeden onu yönetmekle, hayatın en değerli kaynağını boşa akıtmak yerine, onu doğru yöne çevirmiş olacağız.

Zaman yönetmek, kıt bir kaynak olan zamanı gereken işler arasında en verimli şekilde dağıtmak demektir. Birçoğumuz bu kıt kaynağı değerlendirebileceğimizi bilmeden boşa harcarız ve;

- Zamanımızı kullanma tarzımızı seçebileceğimizi, yani onun denetimimiz altında olabileceğini farketmeyiz.
- Hayatta güzel işler yapmak, hayata iz bırakmak için, gerçekte ne kadar az zamanımız olduğunu farketmeyiz.
- Boşa harcadığımız zamanın ne kadar olduğunu bilmeyiz, ölçmeyiz.
- Zaman yönetimine odaklanıp, herhangi bir sistem

ya da stratejiye sahip olmayız.

İyi haber şu ki; zamanı etkili kullanmak doğuştan kazanılmış bir yetenek değildir. İsteyen herkes zamanı etkili kullanma farkındalığına erişebilir ve kendi gereksinimlerine göre geliştirebilir. Etkili zaman yönetimi zaman yönetimi konusunda yaşadığımız sorunlarda, zamanımızı nasıl daha etkili ve verimli bir şekilde kullanabileceğimize, işimiz, ilişkilerimiz ve kendimiz arasında nasıl bir zaman dengesi yaratabileceğimize ilişkin kendimize özgü yöntemlerimizi oluşturmaktır.

Şu cümleler tanıdık geliyor mu?

“Hiç zamanım yok.

Zaman bana yetmiyor.

Bugün nasıl geçti anlayamadım.

Gün bitti ama ne yazık ki ben hiçbir işimi sonuçlandıramadım.

“Çocuklarımla çocukluğumu göremedim...”

Zaman, pek çok suçun başrol oyuncusu hayatımızda. Diğer yandan gerçekleştirmek istediğimiz pek çok şeyin de çözümü. Zamanı verimli kullanmak, meşgul görünmek değil, zamanı amaçlarımızı gerçekleştirmeye yönelik faaliyetler yaparak değerlendirmektir. Bir gün içerisindeki 24 saati arttırma şansımız olmadığına göre o saatleri daha etkili kullanmak için kendi yöntemlerimizi oluşturmalıyız. Zaman yönetimi için herkese tek bir reçete mümkün değil. Kendi zaman anlayışımızı geliştirmek ve uygulanabilir bir zaman planı oluşturmak için şu üç adımı değerlendirmeye ne dersiniz?

İlk adım;

Kendimizi tanımlayalım:

Güçlü ve zayıf yönlerimizi önümüze koymalıyız, Hangi işi? Ne kadar sürede? Nasıl? Ne zaman? Ki-

minle? yapacağımızı belirlemeliyiz. Her ikisini de en iyi biz biliyoruz.

İkinci Adım;

Rastgele şu maddelerden birkaçını beğenip kendimize alalım:

Verimli olduğumuz zamanları belirlemek, o saatlerde çalışmak,

Dakikası dakikasına değil esnek plan yapmak,

Görevleri çakıştırmak,

Kaçta biteceğini belirlemek,

Aniden oluşabilecek boş zamanlar için plan yapmak,

Zaman planını rahat ulaşılabilir bir yerde tutmak,

Planı başkalarıyla paylaşmak,

İlerlemenin de kaydını tutmak,

Günü gözden geçirmek,

Hedeflerinizi gerçekleştirememeye, erteleme nedenlerinizi belirlemek,

Hayır demeyi öğrenmek,

Nelerin zaman çaldığını bulmak ve onunla ilgili farklı yöntemler denemek, Örneğin; Yol zaman çalıyor evi yaklaştırmak, servis saati ulaşım şeklini değiştirmek.

Zaman ayırmak istediklerimizle ilgili projeler üretmek;

Annemle babamla, çocuklarımla, arkadaşlarımla daha iyi zaman geçirmek için, spor yapmak, sağlıklı ilgilenmek, kitap okumak için vs

Projelerin bir hedefi olmalı, hedeflerin bir bitiş tarihi olmalı, ölçülebilir ve gerçekçi olmalı, olumlu olmalı yani yapmak istediğini söylemeli. ("Ailemi ihmal etmek istemiyorum" yerine, "Ailemle daha iyi vakit geçirmek istiyorum" gibi)

Takım oyuncularıyla çalışmak, takım oyuncusu

olmak.

İşte veya evde zaman yönetiminin en önemli püf noktası takım oyunculuğudur.

Tatile giderken işimizi devredebilmek, evde iş paylaşımı yapabilmek zaman yönetimini kolaylaştırır.

Herkesin iş yapış şekli, hızı, zamanı yönetmesi farklıdır bunu tolere edebiliyorsanız çok iyi takım oyuncusu olursunuz.

Ve Üçüncü Adım;

Bu üçüncü ve son adımda; tamamen size özel, zaman planınızı oluştururken birbirini destekleyen üç stratejik yöntemden bahsedeceğim birini, ikisini ya da hepsini uygulayabilirsiniz. Herhangi birini uygulamadan önce yapılacaklar listenize her şeyi yazın, hem de her şeyi.

İlki Kanban Tekniği;

Bu yöntem; 1940'larda Toyota fabrikasında çalışan bir mühendis Taiichi Ohno tarafından geliştirilmiş. Oradaki iş akışlarını daha iyi hale getirmek için... Kanban kelimesi tabela ya da tahta anlamlarına geliyor.

Bilgisayarda yapışkan notlar uygulaması yada fiziksel olarak üç ayrı stickerı yan yana düşünün. Üç bölümden ilkinde "Tüm Yapacaklarım" var, ikinci bölümde Tüm Yapacaklarımdan, önceliğimizde olanları "Yapmakta Olduklarım" bölümüne alıyoruz.

Son bölüm ise benim en sevdiğim bölüm olan "Bitirdiklerim" bölümü. Yapmakta olduklarımdan tamamlananı silip, bu bölüme aktarıyoruz. Ben yanına bitirdiğim tarihi yazarak aktarıyorum. "Bitirdiklerim" listesine ara ara bakmak güç veriyor. İkinci yöntem bir önceki yöntemdeki işleri yaparken işimize yarayacak olan; 'Vilfredo Pareto' tarafından

geliştirilen Pareto Prensibi.

Pareto prensibi sonuçların %80'i girdilerin %20'si nedeniyle oluşur der. Pareto ilkesi ekonomi ile ilgili ortaya atılsa da yaşamın çoğu ile uyum sağladığı geçen yıllar içinde gözlemlenmiştir.

Bir işin bitmesi için harcamamız gereken zamanın sadece %20'sini harcayarak, işin %80'ini bitirebiliriz. Örneğin 10 gün harcayacağımız bir işin %80'ini, ilk 2 günde %20'sini kalan 8 günde bitirebiliriz. Peki bu zaman yönetiminde ne işimize yarayacak?

Bunu yaparken ilk maddemizde yazdığım yapışkan notlardaki "Tüm Yapacaklarım" listesinden seçtiğimiz "Yapmakta Olduklarım" yani ilerletilmesi öncelikli olanları en doğru şekilde seçmiş olmalıyız. "Yapmakta Olduklarım" listesindeki öncelikli işlerin tamamını yapmak yerine her birine gereken zamanın %20'si ile listedeki beş maddenin %80 ini bitirmek, tek işin %100'ünü bitirmekle aynı zaman ise tek işi bitirmek yerine beş işin %80'ini bitirmek stratejik bir tercih.

İşlerin tamamını mükemmel yapmaya çalışıp, hiç yapamamaktansa; bitirmeden tümünü ilerletmek çoğu zaman daha çok iş görebilmektedir.

İlk iki yöntemi özetlersek; "Tüm Yapacaklarım" listesi, sonra bu listeden aktardığımız "Yapmakta Olduklarım" önceliklendirmesi, daha sonra bu önceliklendirme içindeki işlere harcanacak zamanın, %20'sini harcayarak tüm listedeki işlerin %80'ini tamamlama.

Kendi zaman yönetiminizi kurgularken kullanabi-

leceğiniz yöntemlerle ilgili üçüncü ve son stratejik yöntem önerim ise listedeki işleri yaparken kullanacağımız bir teknik 'Pomodoro Tekniği;' 25 dakika Çalışma ve 5 dakika ara; 1 Pomodoro'ya eşit. Listedeki işlerin sürelerini pomodoro birimine çeviriyoruz. 120 dk (30+30+30+30) dk = 4 Pomodoro

*100 sayfa kitap okumak, (2p) eğitim hazırlığı (5p) gibi.

Bu şekilde psikolojik bir çalışma ritmine sahip oluyoruz. Tekniğin asıl amacı daha fazla odaklanmak, kaliteyi ve verimi artırmak, yaratıcılığı harekete geçirmek. Bu teknik hakkında kitaplar ve internet siteleri mevcut. Zamanlayıcı olarak kullanmak üzere telefon ya da bilgisayarda pomodoro yazıp aratarak bir çok uygulamaya ulaşmak da mümkün.

Hayatı yaşarken, hepimize eşit verilen bu değerli ve kıt kaynağı, yapılacakları doğru önceliklendirip, önceliklendirdiklerimize etkili dağıtıp, stratejik yöntemler ve bakış açılarıyla iplerini elimize aldığımızda; kimimiz için başarı, kimimiz için mutluluk, kimimiz için huzur, kimimiz için bilgi, kimimiz için aile, kimimiz için iyi bir üniversiteye giriş, kimimiz için kariyer basamaklarını tırmanma ve daha sayısız her ne istiyorsak onu elde etme anlamı taşıyor. Hatta daha ileri gidip "Hayatın her kapısını açan anahtarı veriyor" demek hiç de iddialı olmaz. O halde hadi bu yazı ile başla, kendi yöntemi ara bul ve "Zaman Seni Yönetmeden, Sen Zamanı Yönet!"

HASAN-MEVSUF ŞEHİTLİĞİ

18 MART 1915 GÜNÜ İTİLAFLI DEVLETLERİN DOĞRU
YANINDA GİRİŞTİĞİ BOĞAZ HAREKATINDA
BURADA GÖREV ALAN TOPÇU BATARYASI
NIN KAHRAMAN SUBAY VE ERLERİ AKIL
ALMAZ BİR CESARET VE ATEŞ GÜCÜ İLE
VATAN TOPRAĞINI SAVUNURKEN İNGİLİZ
GEMİLERİNİN ATTIĞI ATEŞ İLE ŞEHİT DÜŞ-
MÜŞLERDİR.

HASAN-MEVSUF ŞEHİTLİĞİ

Telefoncu Er Mustafa, Telefoncu Er İsmail ve Tele-
foncu Er Mehmet...)

Zabıt Namzedi Halim...)

Gözetleme Subayı Teğmen Mehmet Mevsuf...)

Ve Batarya Komutanı Üsteğmen Hasan Hulusi...)

Bu aziz şehitler, Çanakkale'de boğaza hakim bir
tepede sessizce bu vatani beklemektedir...)

Çanakkale'den İzmir'e doğru yol alırken Kepez'i
biraz geçince sizi bir tabela karşılar...)

Üzerinde Hasan ve Mevsuf Şehitliği yazar...)

Tabelayı o yoldan geçen herkes görür...)

Zamanı vakte dönüştürüp şehitliği ziyaret etmek
için yoldan içeriye doğru gitmeniz gerekmektedir...)

Gelinciklerin bavrak misali süslediği toprakları
geçerek, birkaç kilometre yol alırsınız...)

Yol ayırımında hemen tepede sizi karşılar bu yiğit-
ler...)

Sizin kulaklarınıza ve gönlünüze derler ki;

"22 düşman harp gemisinin zorladığı Çanakkale
Boğazı Türk azmi karşısında geçilemedi. O gün (18
Mart 1915) Türk zaferinin üstün başarısını, bu top-
çu bataryası göstermiştir. Burada o gün yurdu için
savaşırken şehitlik mertebesine yükselen Batarya
komutanı Üsteğmen Hasan ile Takım komutanı
Teğmen Mevsuf ve dört eri yatmaktadır."

Meşe ağaçlarının, selvi ağaçlarının gölgesinde size
ferahlık ve huzur sunarlar...)

Çanakkale Boğazı'nın hemen girişinde Ege Deni-
zi'nin maviliğinin Marmaya kavuşmasına şahitlik
edersiniz...)

18 Mart 1915 günü şehitlik mertebesine ulaşan
yiğitleri selamlarsınız, dualar okursunuz...)

O günün sabahı batarya komutanı Üsteğmen Hasan
Bey için müjdeli bir gündür. İstanbul'dan Çanak-
kale Müstahkem Mevkii komutanlığına bir kızının
dünyaya geldiğini bildiren telgraf gelmiştir. Bu tel-
grafı alan Cevat Paşa bataryaya gelmiş ve Üsteğmen
Hasan'a, "Bir kızın dünyaya geldi. Allah bağışlasın,
izinlisin" demiştir. Hasan Bey ise "Komutanım,
vatan daha mukaddes, gidemem. İsmi Didar
koysunlar" cevabını vermiş ve aynı gece bütün ba-
tarya ve Hasan Bey gemilerden atılan toplarla şehit
olmuştur...)

Hani Akif sesleniyor ya...)

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...)

O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar...)

Yaralanmış temiz alnından, uzanmış yatıyor;

Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş, asker!

Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alni değer...)

Ruhları, mekanları cennet olsun...)

Ruhları şad olsun...)

PEMBE YASTIK

Sisli ve nemli bir salı sabahı kuşların ekmek kavgasıyla uyandığımda hayatımın en garip günü olacağından habersiz gözlerimi ovuşturuyordum. Bir yandan boğazımdaki kuruluğu temizlemek için mutfakta bardak ararken bir yandan da beş gün önce doğan buzağının şımarık melodisini yudumluyordum. Akşamdan kalma soğan salatası mutfağı iyice esir etmiş, kaçmak için en güçlü bahanem olmuştu. İki yudumda suyu içip hızla indim merdivenleri. Paçalı'nın tazecik yumurtasını alıp annemden habersiz bahçedeki tavada pişirmenin hayaliyle ağzımın suyu da yeni güne uyandı. Bir yandan da pijamamın paçasına başını geçirip kafasını çarpa çarpa ilerleyen tavuğa Paçalı ismini koyduğumuz yine sisli ve nemli bir Adana sabahı zihnimden hızlıca geçiyordu.

Sessizce kafesin önüne yaklaştığımda kuş tüyü dolmuş suluğun kenarındaki kurbağa beni korkutma hevesiyle yanaklarını şişiriyor bir yandan da uykusuzluktan morarmış gözlerimden ürkmüş olmalı ki uzun atlamalarla oradan uzaklaşıyordu. Yere bıraktığı minik ayak izleri, suluğu tekrar bulması için bilinçli koyduğu bir işaret sanki. Kurbağanın üzerinde fazla durmadan bakışlarımı karanlıkta parlayan Görgüsüz'ün gözlerine odakladım. Kendi önüne attığımız yemi yemez, diğerlerinin payına gözünü dikerdi. O yüzden en büyük abim ona bu ismi vermişti. Biraz nazlı bir tavuktu. Her gün değil

3-4 günde bir yumurta verirdi. Ona baktığımı fark eden Paçalı beni kokumdan tanımış olacak ki saygıyla ayağa kalktı, bütün sermayesi olan yumurtayı altından alışıma büyük bir ciddiyet ve her zamanki meraklı göz kırpışıyla izledi. Tam o esnada Görgüsüz de ondan ders almış gibi bir sıçrayışta ileri atladı ve altındaki bembeyaz hediye bana sundu. Oysaki daha dün vermişti yumurtasını, bugün ilginç bir gün olacaktı belli ki.

Sıcacık nevaleyi alıp arkamda saklayarak ahırın en köşesine sokuldum. Buzağının peynir gibi kokan nefesi her yeri ısıtmıştı. Bir de gelip koynuma sokuldu, elimdekinin ne olduğunu sorar gibi bakışlarını yumurtalara sabitledi. Sessizce, "Yumurta" dedim. Cevaptan memnun olmuş olacak ki tekrar yüzüme bakıp annesinin yanına sokulmak için başı dik uzaklaştı. 'Buna da bir isim bulmak gerek' diye geçirdim içimden. Yumurta koysam nasıl olurdu? Doğduğundan beri her sabah yumurtaları gizlice götürüşüme, boğazımdan geçerken çıkardığı yutkunma seslerine sadece o şahit oluyordu. Sonra bu şahitliğin başıma iş açacağından korkarak yumurta isminden ve isim arayışından vazgeçip beze sarıdığım tavayla su şişesine koyduğum iki kaşık yağ ahırın girişine, bahçenin en kuytu köşesindeki sac ayağının yanına koydum. Tava temiz olmasına rağmen âdettendir, üfleyp tozunu aldım. Gece yatmadan önce cebime sakladığım üç kibritten birini usta

bir hareketle yakıp önce nemli samanı sonra da ince odun parçalarını tutuşturdum. Küçük tava hemen ısınmıştı zaten. Ekmeği diğer cebimden çıkarana kadar yağ tam kıvama gelmişti. Yumurtaları sırayla kırınca çıkan sestten buzağı irkildi, kulaklarıyla alkışlıyordu sanki. İşaret parmağımla sus dedim kıkırdatarak. Güzelce pişirdikten sonra yarım ekmele hızlıca yiyip tavayı arkama saklayarak mutfağa süzuldüm. Annem de o sırada bahçeden topladığı domatesi dilimlemekle meşguldü. Beni görünce “Her sabah yumurtaları midene uçurduğunu biliyorum Fadime” der gibi bakıyor, hafiften de gülümsüyordu. Ben ise salağa yatmanın anlamsız olduğunu bilerek bir şey demeden geri adımlarla çotaktan çardağın merdivenine oturmuşum bile. Gözlerim babamın çamurlu ayakkabısındaki kuru yaprakların gövdesine takılmıştı. Kim bilir hangi ağacın gözbebeği dalından kopup gelmiş, çamura bulanıp ayakkabının altında ezilmek için can atmıştı. Belki tatlı bir suda kayık olup sonsuzluğa doğru süzeceğini hayal ederek henüz kurumamış diğer arkadaşlarıyla vedalaşmıştı. Yine de ayakkabının diğer eşindeki çamura saplanmış ve nefes alamayan yaprağa göre daha mutlu görüldüğü kesindi. Tüm bu hayalleri babamın kocaman, nasırlı ayakları güm diye böldü. “Jandarmalar geliyor kızım, sen buradan ayrılma!” dedi. İlk defa duymamıştım bu kelimeyi ama öyleymiş gibi şaşırdım. Köy yerinde çok say-

gı duyulur jandarmaya, bir yandan da onlardan korkulurdu. Dün bağıra bağıra okuduğum okuma kitabında da kediyi kurtaran bir jandarmadan bahsediyordu. Hatasız okuyunca öğretmenim başımı okşamış, “Aferin kadife sesli Fatma” demişti. Okulun ilk döneminin bitmesine daha iki ay varken ben çoktan okumayı sökmüştüm bile. Bir de çok güzel türkü söyledim, sesimi de çok severdi herkes. Babam jandarmaların yanında ellerini nereye koyacağına bilemeden arada serbest bırakıyor arada bir de parmakları birbirine geçiriyordu. Sanki birbirini hiç görmemiş gibi sıkıca sarılıyorlar, ayrılmak istemeden öylece kaskatı duruyorlardı. İki jandarma, birinin belinde küçük bir silah, diğerinin omzunda uzunca bir tüfek başlarını eğerek mutfağın yanındaki yatak odasına girdiler. Omzunda tüfek olan asker hızlıca geri çıkıp mutfaktan iki şiş aldı, birini temiz yüzlü, tabancalı olana verdi. Annem buz gibi olmuş, ne yapacağını bilemeden hem evine yabancı birinin izinsiz girmesinin verdiği huzursuzluğu yutmaya hem de askerlerin neden geldiğini anlamaya çalışıyordu. Kafasında sorular derya olup taşacakken tabancalı jandarma “Hazine bulmuşsun Hasan emmi, öyle diyorlar” deyince annemin alnından iki damla ter buz gibi boşalır. 9 çocuğa, kocası ve kendine yapacak yemek bulamazken, bol sulu az fasulyeli yemeklerin derdine düşmüşken hazine lafı ona o kadar uzak geliyordu ki. Köydeki diğer ailelere göre

durumu iyi sayılsa da hazine bulmuş kadar zengin olamazdır. Bir yandan hazine kelimesini kafasına canlandırmaya çalışıyor bir yandan da tabağa henüz koyamadığı peynirin bidonunun açık kalmış ağzına donuk donuk bakıyordu. Eli kapatmaya gitmiyordu. Bütün yatakları omzunda tüfek olan asker tarafından yere serilmiş, çamurlu çizmenin altında eziliyordu. Tüm bunlar yetmezmiş gibi hem o hem de tabancalı jandarma ellerindeki şişleri tarihi bir testiye, içi altın dolu bir tenekeye denk gelir düşüncesiyle bembeyaz yatakların bağına saplıyor, yorganlar ölüp yeniden canlanıyordu. Ayrı baş çekmiş pembe bir yastık hafifçe duvara dayanmış olanları izlerken sıranın kendine gelmesini bekliyor gibiydi. O sırada tutamadım kendimi. Pembe, minik yastığının üstüne atladım, koyu yeşil jandarmanın çizmesine siper oldum. Gözlerimden sıralı yaşlar, ağzımdan kesik hıçkırıklar dökülüyordu. Babamın da benimle birlikte dudakları titremeye başladı. “Yapma, etme komutanım, bizim hazineyle altınla ne işimiz olur, hep köylünün uydurması bunlar” diyordu. Jandarmanın, babamın yakarışına kulak vermiş gözleri benim yumurtanın yağıyla parlayan yanağımdan akan gözyaşlarıma odaklanmıştı. “Kusura bakma Hasan emmi, karakol komutanı iyice arayın evi dedi” Babam, ilahi bir emir gibi söylenene odaklanmış tabancalı jandarmanın mahcubiyeti karşısında ezildi. “Bari Fadime’min yastığına dokunmayın, uyuyamaz yoksa” dedi. Tüfekli asker yatakları şişlemekten yorulmuş gözlerle tabancalı olana baktı.

Onun gözlerindeki uzun kapanış ve hızlı açılıştan bu kadarının yeterli olduğunu anlıyordu. Şişleri alıp hâlâ yüzü donuk halde olan anneme uzatınca kadıncağzı kendine geldi. Sabahın serinliğini elindeki ısınmış şişler bitiriyor, bir yandan da odanın içine meraklı güneş ışığı doluyordu. Jandarmalar kapının oraya gidince tabancalı olan, babamın ayakkabısından düşmüş kuru yaprağı kendi ayakkabısına taktığının farkında değildi. Yüzünde yine o mahcup tavırla “Hakkını helal et Hasan emmi, ben suçsuz olduğumu biliyordum. Süleyman emminin evini de araştırdık, fukaraların yatakları, evi toz toprak içinde. Sizi ihbar eden vicdansızın önde gideniymiş emmi” diyordu. Babamsa olayın şokunu yeni atlatmış, kimin ihbar ettiğini düşünüyordu. Jandarmalar uzaklaşırken yolun aykırı tarafından Görgüsüz’ün isim babası abim elinde kendinden büyük kürekle geliyor, bir jandarmalara bir babama bakıyordu. Annemse olayı çoktan atlatmış, peynir bidonunu dolaba koyuyordu. Kardeşlerimin hepsi uyanmış, meraklı gözlerle bana bakıyorlar, yerdeki çamur izlerinin ne olduğunu soruyorlardı. Bense artık bir hatıra olarak zihnime kazınan yarım saat önceki olayı büyük bir heyecanla kahvaltı sofrasında anlatmaya başlamıştım bile. Elimi, omzunda tüfek olan jandarmanın yaptığı gibi bir ileri bir geri savururken babam ağzında zeytin çekirdeğiyle gülümsüyor, gözyaşlarıyla ıslanmış pembe yastığım hemen yanımda bizi izliyordu.

ARMAĞAN

Yağmurlu bir pazar sabahına uyandım. Yan odadaki annem uyanmış mı, henüz bakmadım. Camavuran damlaların çirtisi uyandırdığı için beni, önce pencereye koşmuştum. Yok, öyle yağmur yağmazsa birlikte parka gideriz diye bir planımız yoktu dünden. Çünkü neredeyse bir yıldır hafta sonları bizi eve hapseden bir bela yar bütün dünyada, virüs.

Annem küresel ısınmadan, mevsimlerin değişmesinden bahsederdi hep. Çok anlayamazdım bu kelimeyi. Ama bu yıl birinci sınıfa başlamadan mevsimleri de öğretmişti annem. İlkbahar-yaz-sonbahar-kış. Nisan ayı ilkbaharın ikinci ayıydı. Evet, ağaçlar çiçek açmaya başlamıştı öğrendiğim gibi. Ama çok şiddetli yağmurlar da yağıyordu sürekli ve ben okula koyu yeşil kalın montumla gidiyordum hâlâ, Nisan ayında. Bu yüzden daha iyi anladım küresel ısınmayı, belki de soğumayı. Tüm dünya da bizim gibiymiş, baharları unutmuş. Soğuk kışlar, sıcak yazlar çekilmez boyuttaymış artık. Donarak ölmeler bile artmış tüm dünyada, tabii sokakta yaşayanlar da çok olunca... Ama dedim ya hava güzel olsa da virüsler sarmış her yerimizi, eyden çıkamamız yasak. Doya doya gezip parka gidemiyoruz annemle. Okula bile haftada iki gün maskeyle gidip arkadaşlarımıza dokunmadan, öğretmenimize sarılmadan eve dönüyoruz. Dokunmadan ebelemece, mendil kapmaca, birdirbir oynanır mı hiç? Bunları oynamadan çocuk olunur mu? Annem diyor ki

virüs olmasa haftada beş gün gidermişiz okula. Beş gün okulda olmak nasıl bir duygu bilmiyorum.

Hava biraz açıldı şimdi. Aa gökkuşağı da çıktı, ne güzel! Baharın müjdecisi olsa keşke bu renkler. Çok sıkıldık evde. Televizyonlarda hava ısınınca virüsün azalacağı söyleniyor. Bu arada ben de arkadaşlarım da bir sürü kelime öğrendik bu dönemde. Virüs bunlardan sadece biri. Salgın, pandemi, karantina, entübe... Hele o sondaki çok acı bir kelimeymiş. Annemin arkadaşlarından ailesinde entübe olanlar varmış. Hatta bazen sonrasında... Neyse kötü kelimeleri yaşamak da konuşmak da ağır geliyor benim yaşımdaki bir çocuğa.

Yediyaşındayım ben daha. Şey, tamam Temmuz'da giriyorum aslında yediyaşıma ama ne kaldı ki şurada. Mayıs, Haziran, Temmuz. Daha yedi mumlu pastamın mumlarını üflemeden virüsü algılamamızı istiyorlar. Annemin söylediğine göre on beş yaşında öğretiliyormuş virüs okulda. Ne canlı, ne cansız. Ne varmış ne yokmuş. Öyle şey mi olurmuş? Oluyor işte.

Başta söylemeyi unuttum. Bugün günlerden 22 Nisan. Evet, yarın da ayın yirmi üçü. Yani Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı. Bize armağan edilmiş bu bayramı iki yıldır doyasıya kutlayamıyoruz. Neredeyse unutacağız evde, okulda hatırlatılmasa, anılmasa. Her yıl anne ve babamla Çatalca'daki Aziz Nesin Vakfı'nın çocuk şenliklerine giderdik. Dans-

lar, oyunlar, boyamalar... Geçen sene sormuştum anneme 'gitmeyecek miyiz?' Diye. Bu sene sormuyorum bile. Evden çıkamazken, o kadar kalabalık alanda bir bayram kutlama, mümkün değil. Eğer bu sene pandemimiz olmasaydı bir de oyuncak müzesi- ne gidecektik annemle. Büyümemi beklemişti biraz, gördüklerimi aklımda tutayım, müze kültürünü öğreneyim diye annem. Üstelik müzeyi açan kişi de annemin kitaplarını aşkla okuduğu, anlattığı hikâyeleri heyecanla dinlediği Sunay Akın. Sunay Amca da tıpkı Aziz Nesin Amca gibi. Çocuklara ne kadar büyük önem veriyor ki başka şey değil, oyuncak müzesi yapmış bizler için. Dünyanın dört bir yanından çocuk oyuncaklarını getirmiş. Tek çocuk biz değiliz ki, ne güzeldir dünyanın bütün çocukları.

Bu saydığım yerlere maalesef gidemiyoruz ama bayrak astık balkonumuza. Sonra annem bana bu bayramın önemini bir kez daha anlattı. Okulda öğretmenimiz de anlatmıştı. Atatürk'ü, çocuklara verdiği değeri... Biliyor musunuz? Dünyanın başka hiçbir ülkesinde çocuklara hediye edilmiş bir bayram yok. Bu arada hediye ve armağan aynı anlama geliyormuş. Onu da bu sene öğrendim.

Atatürk, o da çocuktu bir zamanlar. Selanik diye bir şehirde doğmuştu, tıpkı İstanbul gibi, Afyon gibi, Kırşehir gibi. O da bizim gibi sokakta oynamayı çok seviyormuştur eminim. Acaba en sevdiği oyun neydi? Dayısının yanında tarlada kargaları kovalayıp, tarladaki ürünleri koruyormuş diye anlatılır bize hep. Ama çelik çomak, saklambaç, birdir- bir de oynamış mıdır? Ya da misket, köşe kapmaca, körebe? Onun zamanında çocuk parkları yoktur

belki. Ama büyüyünce manevi çocuklarıyla salıncağa binmiş hep. Sonra satranç öğrenmiş büyüyünce ama bisiklete binmiş midir hiç çocukken, ip atlamış mıdır? Ben basketbol kursuna gidiyorum mesela, o da yapmış mıdır spor? Beni kursa genellikle babam götürür. O babasını çok küçük yaşta kaybetmiş, zor bir çocukluktur onun için. Ben dedemi kaybettim çok küçükken, annem yıllardır kendine gelemedi. Tüm o çocukluğu, gençliği, hatta savaşları, cephele- ri... Babasız nasıl atlattı acaba? Ben babamla o kadar çok vakit geçirdiğim halde büyürken zorlanıyorum. Ama Atatürk yine de başarmış binlerce kitap okumayı, cephede bile. Babam öyle anlattı. Hayatı hep askerlikte, savaşlarda geçerken bile başucundan 'Çalikuşu'nu ayırmamış. Ben de büyüyünce okuyacağım o kitabı. Onu sevdiğinden olacak ki çocuklar gibi öğretmenleri de çok sevmiş. Ha bir de zeki, çevik, ahlaklı sporcuları. Her şeyin güzelini istemiş bizim için, hep umut etmiş, hep güvenmiş her dönemin çocuklarına, gençlerine. 'Bütün ümidim sizdedir' demiş, annem öyle dedi. Hava karanlık olsa da o bulutlar onun kalbinde hiç yer etmemiş. Hayalleri hep gözleri gibi berrak olmuş. Ne kadar şanslıyız ki geçmişimizde var olmuş.

Hava açıldı iyice, bulutlar dağıldı, mavi gökyüzü göründü yine. İçerden gelen seslere bakılırsa annem de uyandı. Şimdi güzel bir kahvaltı yaparız, Atatürk'ün sevdiği şarkıları dinleyerek, ha bir de çocuk şarkıları tabi ki!

Sokaklarda, okullarda, şenlik alanlarında, Sunay Amca'nın müzesinde kutlamayı istediğimiz 23 Nisan Çocuk Bayramımız kutlu olsun!

O BENİM OYUNCAĞIM

Bisikletimle tüm gün cambazlıklar yaptığım bu sokak meğer ne kadar darmış. Gökdelen gibi gelen apartmanımız dört katlıymış oysa. Ben büyümüşüm ve küçülmüş her şey. Küçüklüğümünden daha küçük olup kayboluvermişler. Mutlu çocukluk anılarım kalmış sadece; hatırladıkça beni gülümseten. “İnsanın anavatanı çocukluğudur” demişti rahmetli Doğan Cüceloğlu. Mutlu çocukluk mutluluğun kaynağıdır” diye eklemişti.

Çocukluğumda tayinler nedeniyle sık yer değiştirdik. Bir önceki okuldan sonraki okula birlikte gidebildiğim bir arkadaşım yoktu örneğin. Ya da ne bileyim çocukluğumda alış veriş yaptığım tek bir bakkal amca anım da yok bu yüzden. Buna rağmen hatıralarımda biriktirdiğim pek çok çocukluk anım var; hepsi de farklı farklı yerlere ve oradaki kişilere ait. İşte “anavatanıma” gitmek istediğimden birden çok şehire gitmem gerekiyor bu yüzden. Her birinde de farklı bir anıyla tebessüm ediyorum. Kendim için “hiçbir yerli ama her yerli” demem bu yüzden.

İnsanın mekandan bağımsız tek bir çocukluğu var; nereye gitse onunla gelen. Ve insanın çocukluğuna dair en büyük anısı ne bakkal amca, ne komşu teyze, ne de salçalı ekmek. Öyle bir anı ki hep seninle ve hiç büyümüyor: Oyuncaklarımız. Neyle oynadığın ve daha önemlisi hala hangisini sakladığın etkiliyor senin gelecek yaşantını. Kaç yaşında olursanız olun herkesin mutlaka vardır çocukluğundan taşıdığı bir oyuncak. Elinde olmasa da aklında durur o.

Yıllar önce ziyaret etmiştim değerli Sunay Akın'ın İstanbul'daki Oyuncak Müzesi'ni. Kızım için bir doğum günü gezisiydi; ama nerden bilebilirdim ki aslında eşimle benim anavatanlarımıza yaptığımız bir yolculuk olduğunu. Farklı ülkelere ve farklı

zamanlara ait binlerce oyuncak vardı içeride. Hepsi birbirinden güzel sunumlarla sergileniyordu. Hepsi güzeldi ama bazıları farklıydı. Onlar, benim oyuncaklarımdı. Önlerinde dakikalarca durup baktım. Aslında, içimdeki çocuğa yine o oyuncakla oynaması için zaman tanıdım. Hatta teneke arabanın elimi kestiği yer bile sızladı bir ara. Eşime baktığımda onun gözlerinde de gördüm o derin dalıp gitmeyi. Oyuncak bebeğini giydirdiyordu o sırada. Biz hiç birine dokunamasak da içimizdeki çocuklar saldırmıştı bile kendi oyuncaklarına. Birini bırakıp diğerini alıyorlardı ellerine. Deli gibi oradan oraya çılgınca koşturuyorlardı. Kızıma gösterdiğim, oyuncak değil aslında onunla oynayan beş yaşındaki bendi. “Anavatanım” bir memleketin sınırlarından çıkıp bir oyuncakın içine girivermişti. Sonra Sunay Akın geldi yanımıza o gün. Öyle bir anlattı ki oyuncakları, bana kendi anavatanımda rehberlik etti.

Müze ziyaretimiz boyunca sık sık eşim ve kızım bir oyuncak gösterip “sen kesin bununla oynamışsındır” diye bana takıldılar. Evet genellikle doğru tahminleri vardı. O oyuncakla oynamıştım ya da şimdiki ilgili alanım o oyuncaktı. Oynadığımız oyuncakların mutlaka bir etkisi olmalıydı kişiliğimiz ve şimdiki düşünme tarzımız üzerine. Ne de olsa bizi şekillendiren çocukluğumuzdu. Mutluluğumuza ya da travmalarımıza ait ne varsa oradan buraya geliyordu ve toplumun tamamını olumlu ya da olumsuz etkiliyordu. Tüm bireyleri travmalarla dolu bir çocukluk geçirmiş bir toplumun mutluluklar saçmasını bekleyemeyiz. O halde mutlu bir toplum yaratabilmek için yatırım yapmamız gereken yegane yer çocuklarımızdır. Bir toplum çocukları kadar mutludur.

BENLİK TARİHİMİZ: BİR OYUNCAK MÜZESİ

Fredrich Nietzsche hafızamız için şu tanımlamada bulunmuş; "Zaman tomarından boyuna bir yaprak çözülür, düşer, uçar, gider-birden yeniden insanın kucağına geri döner. İşte o zaman insan anımsıyorum der." Gerçekten de kaçamadığımız yegane yerdir anılarımız. Bazende ulaşmaya çabaladığımız ama bir türlü yakalayamadığımız şeylerden de oluşur bu belleğimizin oyunu. Anılarımız zaman zaman nesnelere, zaman zamanda sezgilerle, duyarlarla, kendini göstermeye bayılır. Öyleki istenmeyen zamanlarda bile bilincimize baskı yaparak şimdiki zamanımızı kaplar.

İşte anılarımızı canlandıran en kıymetli nesnelere oyuncaklardır. Nerde köşede sessizce bir oyuncakla oynayan çocuk görsem onun yasını tamir etme biçiminin sadece ona ait bir şey olduğunu hissederim. Kavgasını, alınganlığını, hüznünü, coşkusunu anlatma biçimidir oyuncak sevdası. Bazen onlar olmazsa kimse çocuk olduğumuzu anlayamayacaktı diye düşünürüm. Hangimizin en kötüsünden bir bebeği ya da bir arabası olmadı ki. Bebeği süslerken ki tavrımız, saçlarını tararken büyülenmemiz, aslında anne aşkını yaşatıyor ya da tamir ediyor olmamızda bu nesnelere üzerinden var olma biçimimizi anlatır bence. Her oyuncak, çocuk için bireysel ve kolektif bilincin uyandırılmasıdır. Bu öyle bir uyandırılmasıdır ki oyuncakla kurulan ilişkinin yalınlığı dürüstlüğü oyuncakla sahip olma biçimi olarak kendini gösterir.

İşte anılarımızın etrafa döşendiği yerlerden birisi de Sunay Akın'ın 23 Nisan 2005'te Çocuk Bayramının 82. sene-i devriyesinde açtığı Oyuncak Müzesidir. 1700'lü yılların oyuncaklarından başlayarak

60'lı 70'li ve 80'li yıllara ait dünyanın birçok yerinden topladığı oyuncakların sergilendiği bir yerdir. Bu müstesna yapının içinde sergilenen birçok oyuncak aslında içeriye giren yetişkin ve çocuğunun her birinin bellek tarihini de dolaştırır. Bu müzedeki duygusal ortaklık o kadar kuvvetlidir ki kuşak farklarının birden ortadan kalkmasına ve hikayelerin de birlikte sürdürülmesine yardımcı olur. Herkesin, oyuncakın bulunduğu döneme ait tarihi bilgiler ya da o dönemin sosyolojik olgularını anlayabilmek müzede bulunan savaş aletleriyle, ya da evlerle hatta bebeklerle bile mümkün olabilir. Orada bulunanlar kendi anılarını tazelemenin yanı sıra coşkularıyla, korkularıyla, hüznleriyle yüzleşme imkanı bulmaktadırlar. Aslında o müzede herkes geçmişte bir şimdiki yaşamakta hem de o andaki şimdi ile var olmaktadır.

Hepimizin savaşının aslında kendimizle olduğunu, büyümenin ne zor bir şey olduğunu anlarız burada. Masumiyet herkese bulaşır ve oradaki herkes yaşına başına bakılmaksızın birer çocuktur artık. Oyuncaklarla ortak şaşkınlıklar ve ortak dil beraberinde kurulur. Herkesin kendisindeki tarihinin kendi gözlerinde açığa çıktığındaki hesaplaşma, sorgulama, oyuncakların onlarda yarattığı sembollerle yüzleşme gerçekleşir.

Sunay Akın'ın en güzel bayramda sunduğu bu değer bazen ihmal edilen ya da önemsenmeyen çocuğa adanması açısından çok anlamlıdır. Bundan da daha anlamlısı ise; yetişkinlerin çocukluğuna bir katkı sağlamasıdır. Çocukluğumuz bu müzede duruyor, anılarımız burada saklanıyor, bilincimiz ise Sunay Akın sayesinde canlı tutuluyor.

GELECEK GENÇLERİNDİR

Zaman göreceli bir kavram. Kimine göre hiç geçmeyen, kimine göre hızla akıp giden. Nasıl geçerse geçsin, zaman iyi yönetilmeli. Bir seminerde zaman yönetimine dikkat çekmek için bir soru sormuştum. Ortalama insan ömrü 80 yıl, peki 80 yıl kaç saniyedir? diye. Trilyon, katrilyon diyenler çok olmuştu. Hâlbuki milyarı geçmiyor. Merak eden hesaplasın.

Aslında zaman bize harcamak için verilmiş bir para gibi. Nasıl en iyiyi, en iyi fiyata satın almak için çaba sarf ediyorsak, zamanı da iyi işlerde boşa harcamadan kullanmalıyız. Neden bunu yazdım? Bu satırların yazarı olarak 52 yaşındayım ve geriye baktığımda zaman su gibi akıp gitmiş diyorum. Hatta otuzundan sonra onar onar atlıyor yıllar. Bir bakmışsın 40, bir bakmışsın 50 olmuşsun. Önemli olan, bu zaman içinde neler yaptığın, ne değer yarattığın, ne katkılar yaptığın. İşte siz gençler zamanınızı iyi kullanın, rahmetli Doğan Cüceloğlu hocamın dediği gibi.

Rahmetli Doğan Hoca Var mısın? kitabında gençlere şöyle sesleniyor:

“Zaman yönetimini öğrenin.

Günlük, haftalık, aylık, yıllık, beş yıllık, on yıllık planlar yapın. Şimdi burada yaşarken düşüncelerinizin, sözlerinizin, eylemlerinizin ve bunların arkasındaki kararlarınızın bir gelecek oluşturduğunu bilin. Kullandığınız her kelime, her davranışınız, her seçim kendine özgü bir gelecek oluşturuyor.

Hayvanlar genlerinin emrettiğini yapar, gen robotu durlar. Bireyselleşmesini tamamlanmamış, yetiştiği kültürün kalıplaması için de formatlanmış kültür robotu da tepkileriyle yaşamını sürdürür; herkesin kızdığına kızar, güldüğüne güler, giydiğini giyer ve herkesin şikâyet ettiğinden şikâyet eder. Ailelerinde, çevrelerinde, okullarında birey olarak yetişmelerine imkân verilmemiştir. Sürüden biri olarak hareket ederler. Günlük, haftalık, aylık, yıllık, beş yıllık, on

yıllık, planlamalar yapmayı öğrenin derken, kültür robotu olmadan kendi bireysel yaşam yolunuzu seçin, zamanınızı nasıl kullandığınızı bilin demek istiyorum.”

Ve hocam devam ediyor gençlere önerilerine; “Geleceğin ile ilgili bir fikrin olsun.

Ufkunuzu açacak geleceğinizi güçlendirecek bir yabancı dili okuyup yazabilir konuşabilir hale gel. Kariyerinle ilgili alanda takdir ettiğin örnek aldığın insanlarla ilişki kurmaya, onları takip etmeye özen göster.

Tasarruf etmeyi, bilinçli harcamayı, bütçe yapmayı öğren.

Biriktirdiğin parayla, farklı kültürleri görme, mümkünse oralarda çalışma imkânı ara. Gelecekte istediğin bir amaç, bir vizyon uğruna şimdi elde edebileceğimiz rahatlık ve hazdan vazgeçebilmeliyiz. Şimdiki rahatından fedakârlık yapmayanlar anlamlı, coşkulu ve güzel bir gelecek için uğraş veremez.”

Bunları neden yazıyorum? Sanırım ben bu kitabı gençliğimde okumalıydım diye hayıflandığım için. Gençler, geleceğimiz. Gelecek için zihninizde yer ayırın ve bunun içinde her gün zaman ayırın. Sizler bu ülkenin dümeninde olacaksınız. Farklı farklı alan ve görevlerde. Ne yaparsanız yapın, içinde iyi niyet ve merhamet olsun. Merhamet, bir insana en yakın duygu. Kanada polisi değerler zincirine merhameti de yazdığını okuyunca çok etkilenmişim.

Son söz olarak Rahmetli Doğan Hocamdan bir söz ile bitirmek istiyorum: “Hiç kimse başka bir insanı yetiştiremez, sadece hedefini bulmasına yardım edebilir. Onu yetiştirecek en önemli kişi yine kendisidir. Çünkü sadece kişinin kendisi yirmi dört saat kendisiyle beraberdir. Neye muktedir olduğunu en iyi kendisi bilir.”

Sağlıkla kalın, hoşçakalın.

CARPE DIEM

Latin edebiyatının ünlü ozanı Horatius'un bir dizisinde geçer Carpe Diem. Gününü gün et, zamanın tadını çıkar, günü yakala, anı yaşa gibi anlamlarda kullanılır. Geçmiş ve geleceği düşünmeden, sadece bugünde, bu saat ve bu dakikada olmak ruhumuz ve bedenimiz ile. Geçmiş yaşanmış bitmiş, gelecek ise henüz daha gelmedi ama biz, şuanda buradayız; fakat hız, anı yaşamamıza engel oluyor. Günümüz toplumunda artık hızlı olmayan hiç bir şey yok neredeyse. Hız, hayatımızın ayrılmaz bir parçası. Aynı zamanda, hayatımızın anlamını kara bir delik gibi yutan da yine hız. Yaşıyoruz ama hızlı hızlı, sonu gelmeyen bir telaş içerisinde. Sevmeden, sevilmeden, hissetmeden, dokunmadan, sevdiğimizimize vakit ayırmadan. Neye yetişmeye çalıştığımızı, nereye koştuğumuzu bilmeden olanca hızımızla koşuyoruz. Sürekli bir şeylerle meşgul olduğumuzda, hayatın hızına kapılıp gittiğimizde, aslında çoğu şeyi de kaybediyoruz farkında olmadan. Mesela gökyüzünün mavi enginliğinde uçan kuşların birlik ve beraberliğini, yoldan geçen masum yüzlü bir çocuğun, dünyalara bedel gülümsemesini, bir kahvenin tadını ya da çocuklarımız ve ailemiz ile yarım saat hiçbir şey ile meşgul olmadan sohbet etmenin eşsiz huzurunu ıskalıyoruz. Hayatımız otomatige bağlanmış bir araç gibi ilerliyor. Bu hızın içerisinde kendimizi ve kendi belleğimizi unutuyoruz. Hayatımızın her alanını, cep telefonları ve sosyal medya işgal etmiş

durumda. Güzel ve değerli zamanlarımızı fotoğraf karesine sığdırma çabası, o anın değerini söküp atıyor. Yaşadığımız anın güzelliğinin yerini sosyal medyada kaç kişi beğenmiş kaygısı alıyor. Zaman çok hızlı geçiyor diye dert yanıyoruz belki de çoğu kez. Ama hızlı olan zaman mı bizim hayatlarımızı mı bilinmez.

Çocukluğumda zaman sanki daha yavaş ilerlerdi diye düşünürdüm hep; çünkü o zaman değerlerimizi yaşamamız için fırsatımız çoktu. Komşuluk dayanışması vardı. Ailemiz ile doya doya vakit geçirebiliyorduk. Aynı oda içerisinde birbirimize bu kadar yabancı değildik. Sosyal medya evimizin içine kadar girmemişti henüz. Kendimizi bu kadar yalnız hissetmiyorduk ve belki de bütün bu güzel değerlerimizle beraber huzurumuz çoktu.

Günler aylara aylar yıllara döndü, büyüdük. Zaman değiştiçe büyük binalar, yeni yollar yapılmaya başlandı. Sokaklarda çocukların oynayacakları alanlar kalmadı. Mahalle kavramı neredeyse yok olmaya yüz tuttu. Azalan komşuluk ilişkilerine pandemi süreci de eklenince değerlerimize çok uzak kaldık. Ruhlarımız tatminsiz ve huzursuz olmaya başladı gittikçe. Ruhumuzun boşluklarını maddi ve geçici metallerle doldurunca da toplumsal bunalım kaçınılmaz oldu. Şimdiki dünya, geçmişten çok farklı olsa da mevcut şartlarda hızımızı, koşturmacamızı biraz olsun azaltıp kendimize dönebiliriz.

Değer odaklı yaşayabiliriz mesela. Beş dakika, sessiz bir mola ya da telefon olmadan yapacağımız ufak bir yürüyüş bize kendimizi iyi hissettirebilir. Eğer hayattalarsa, anne babamızın ya da çocuklarımızın gözlerinin içine bakarak içten bir şekilde sohbet edebiliriz. “Ama çok yoğunum” bahanesini bir kenara bırakıp, sürekli üzerimize aldığımız fazlaca işlerin bir kısmını bırakabilir ve öncelik sırası belirleyebiliriz. Her şeye yetişmek zorunda değiliz. Olduğu kadar. Herşeyi tam yapamamak gayet insani ve hayatın ritminde doğal olan bir şey.

Hayatın karmaşasından bunaldığımda benim yaptığım en güzel şey; eğer imkanım varsa vapurla Karaköy'e geçmek olurdu ve sadece denizi, martıları ve İstanbul'un eşsiz güzelliklerini seyre dalmak. Rüzgarı yüzümde hissetmek, denizin kokusunu içime

çekmek... Eğer imkanım yoksa da beş dakika, herkesten uzakta bir yerde, sakince oturarak kahvemi ya da çayımı yudumlamak, geçmişin ahlardan ve geleceğin endişesinden uzaklaşarak... Ya da çocuklarımızı sevgiyle seyretmek beş dakika, uzun zamandır sesini duymadığım bir arkadaşımı arayıp onunla sohbet etmek. Hayat böyle sanki biraz yavaşlıyor ve biraz daha yaşanılabilir bir hale bürünüyor.

Anı yaşamak bize uzun süredir hissetmediğimiz güzel duyguları ruhumuza yaşatacaktır emin olun. Hızla geçen yeni dünyaya inat yavaşlayalım. Biraz mola verelim koşturmacaya ve özümüze dönelim. Önce kendimizi sevip kendimize şefkatle davranmaya vakit ayıralım. Ardından başkalarını sevelim. Hayatın ritmini yakalayıp anda kalalım.

ÇOCUKLUĞUMUZ

90'lar çocuklarıyız biz. Oyun bizden sorulur:) Hayatta en mutlu olduğum huzur dolu hissettiğim elbette çocukluğumdur. Hiç derdin yok bir kere:) Tek işin oyun ki o da iş değil eğlence:)

Felsefede oyun sanatı diye bir bölüm vardır ve yaratıcılığımızı ortaya çıkarmak için kullanırız onu. Ne kadar doğru bir yoldaymışız zamanında. Geç saatlere kadar saklambaçlar, yakan top, istop, ip atlama, şarkı yarışmaları ve daha bir sürü...

Henüz bilgisayarlara sıkışmadığımız zamanlar. Şimdi ben sizlere eve ilk bilgisayar gelişin hatırlıyorum diyeceğim; ama bunu söylerken çok yaşlı gibi görüneceğim Fakat o kadar da uzaklara gitmeye gerek yok. Eve ne zaman ki bilgisayar geldi işte o zaman biz o yaratıcılığımızı da kaybettik. Çünkü bilgisayar bizi oyunlara hapsedti.

Önce dışarıdan eve çekti, daha sonra da tüm benliğimizi içine...

İşte şimdi tam bu zorlu zamanlarımızda kendimizi tekrar hatırlamaya ihtiyaç duyduğumuzda hemen cam kenarına geçip dışarı bakarım. Hala o güzel günleri hatırlayanlar var mı diye.

Eğer birilerini görürsem oyun oynarken günüm güzel geçer ama boşa bahçeler işte o zaman üzerime hüznün çöker...

Hani bazen soruyoruz öğrencilerimize; İleride ne olmak istiyorsun diye. Şu an düşündüm de bir çocuğun ileride ne yapmak istediği geçmişte yaptığı şeylerle çok fazla ilişkili. Belki de günümüze yaklaştıkça çocukların bu kadar kararsız olmasının sebebi oyundan yoksun olmalarıdır ve ileri giden başarılı olan kişilerin ise Hayal güçlerini kullanmaları. O halde ne dersiniz bizde biraz çocukluğumuzu hatırlayalım mı ?

BAYRAK

Son derste sınıfa giren öğretmenimiz: “söyleyin bakalım çocuklar, kim 23 Nisan okullar arası şiir yarışmasına katılmak ister “ dedi. Hiç düşünmeden parmak kaldırdım ve seçilene kadar kolum havada öğretmenin gözüne batırır gibi bi sağa bi sola gezdirdim .İlkokul beşinci sınıftım, çalışıp çok güzel okumalıyım. Sanki çok büyük bir görev almış gibiydim; evet evet benim için bir vazifeydi, parolam okulumu en iyi şekilde temsil etmekte.

Gün sonu dersler bitince koşarak çıktım. Gözlerim kamaştı biran etrafa bakamadım, doğa beyaza boyanmış adeta. Diz boyu kar vardı dışarıda,yürüyüş için hiç de uygun değildi; ama arkadaşlarla açılmış küçücük adımlarımızın sığıdığı kadar olan yolu kullandık. Biraz da kartopu oynadık, ayakkabılar çoraplar su içindeydi.

Nihayet eve geldim, gazeteyi sobanın yanına serip botlarımı üzerine koydum, çoraplarımı da sobanın üzerindeki demire astım, cız cız diye damlayan sular ne güzel koku ve ses çıkarıyordu. Şükür ki şimdi ıslanan ayakkabıda yok soba da. Evde fırıl fırıl dönüyorum, annem” ne bu telaş kızım,pek bi mutlu ve kıpır kıpırsın,hayırdır” dedi. Şiir yarışmasına nasıl seçildiğimi ve nasıl hazırlanacağımı annemle değerlendirirken babam eve geldi. Tam müjdeyi verecektim ki,” hayırlı olsun okulumuzun şiirini sen

okuyacakmışsın” dedi. Bende birlikte seçmemizi istedim. Şiirimi seçtik ve başladım ezberlemeye, ertesi gün biraz boğazım yandı sanki; ama hiç önemsemedim, her yerde sürekli içimden ya da yanımda kimse yoksa dışımdan şiirimi okuyordum.

Yarışma günü geldi, sabah kalktığımda boğazım daha çok acıyor ve sesim de değişmiş. Bizimkiler durumu farkettiler ki boğazımı yumuşatacak bal pekmez ne verdilerse zorla yedim. Direncim düşse bile motivasyonumu hiç kaybetmedim. Babamla okula gittik ,o sınıfına ben sınıfıma. Öğretmen derse girdi; soyadımla hitap ederdi. “Çevik! Hazır mısın yarışmaya gitmeye ve’ BAYRAK’ şiirini okumaya” dedi. Öğretmen sesimin gittiğini anlamasını diye olan gücümle bağırardım. Değişik çıkan sesimi farkettiler ve” biraz hasta mı oldun, iyi değilsen bi başka arkadaşın okusun mu?”dedi. Kaç gündür hayalini kurduğum şiirimi kimseye kaptırmadım. İlçe kapalı spor salonuna bir grup öğrenci ve öğretmenle birlikte gittik. Koca salon kapıya kadar doluydu. Nihayet başladı; bizim okul ve benim ismim anons edildi. Sahnede idim,kalbim yerinden çıkacak sanki. İnsan seslerini ise hiç duymuyorum salonda, gözüm potalara takıldı; adeta basket topunu sürdüren var gibi güm güm güm,derin bir nefesle biraz sakinleşip jüriyi selâmladım ve başladım.

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kırmızı süsü.
Kızkardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

.....
.....
.....

Ey şimdi süzgül, rüzgârlarda dalgalı
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;
Senin altında doğdum,
Senin dibinde öleceğim.

Arif Nihat Asya

Bütün okulların şiirleri bitti ve sonuç açıklandı. Belki birinci olamadım ama o sesle üçüncü olmuştum. Önemli olan benim için o gün o şiiri okuyabilmek hayalini gerçekleştirmektir.

“Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” diyen Atatürk, bağımsızlık ve millet egemenliği için o tarihi adımı 23 Nisan 1921’de resmi bayram olarak kabul etti. Dünyada çocuklarına bayram hediye eden ve bu bayramı bütün dünya ile paylaşan ilk ve tek ülke Türkiye’dir.

BAŞTAN AŞAĞI HUZUR

Başımda hasır şapkam. Hava sıcak; ama yakacak kadar değil, altımda bir bisiklet, önümde atıştır-malıklarımı ve suyumı koyabilmek için tatlı bir sepeti var. Sürüyorum umarsızca, yaklaşık on beş dakika sonra denizin tuzlu suyunu tüm vücudumda hissedecek olmayı bilmenin ferahlığıyla. Kulağımda saçımın alt tutamlarıyla aynı renk olan mavi kulak-lıklarımda “Yıldızlara Bak” çalıyor. Benim için özel bir şarkı bu. Hayal kurduran şarkılar vardır. Tüm şarkılarda olmaz; ama bu yalnızca bazı şarkılara özeldir ve bu o kadar muazzam bir duygudur ki o şarkının kıymetini bilirsiniz. Gözlerinizi kapattı-ğınızda elinizden tutar ve nerede hayat buluyorsa yüreğiniz sizi oraya bırakır. “Yıldızlara Bak” benim için tam da böyle işte, o yüzden şarkının nakaratını son ses duyarken daha da bir ‘özgüvenli’ hissediyorum kendimi, daha da bir; bu dünyanın yaşanılabil-ir, güzel bir dünya olduğuna inanıyorum.

Gülümsüyorum kendimce ve bunun pırlı-tısı etrafımdaki kaldırımda yürüyen insanlara da yansıyor. Bir dondurmacının önünden geçiyorum. Canım frambuazlı ve incirli dondurma çekiyor inip alıyorum hemen. Hasır şapkamın ucunu kaldırıp merhaba diyorum. Dondurmayı yavaş yavaş yiyo-rum, çöküyorum bir kaldırıma. Gözlerimi kapatıp güneşe doğru uzatıyorum boynumu. Sıcaklığının bedenime işlemesine izin veriyorum, yavaş yedi-ğim için dondurma eriyor haliyle ve çok sevdiğim çiçekli bluzuma dökülüyor; ama o an benim için o kadar büyüklü ki sinirlendirmiyor bu durum beni, böyle ufak bir detayın o muazzam anda kaybolma-sına izin veriyorum.

Dondurmamı bitirip bisiklete biniyorum tekrar.

Var gücümle sürüyorum. Sol elimi kaldırıp rüzgarı parmak uçlarımda hissediyorum. Sonra tekinsiz olduğuna karar verip sınımsız asılıyorum kollara, bağırarak şarkı söylüyorum. Arabalardan bakıyor-lar bana, ‘deli’ diyorlardır belki. Kahkaha atıyorum, rezil oluyorum ama kimin umrunda?

Mutluyum çok mutluyum; ama bu his mutluluk olamaz sadece. Daha derin, daha özel bir duygu. Huzur diyorum o an. Zaman dursun ben de o anda hapsolayım. Huzuru tüm iliklerimde hissediyorum ve gülümsüyorum. En çok kendime sonra hayata, sevdiklerime.

Yolda kendini temizlemeye çalışan bir kediye, bir belediye çalışanına, bisikletimin ziline, tenimi ısıtan güneşe, az önce yediğim dondurmanın dudak ke-narlarımda bırakmış olduğu o şekerli hisse ve derin bir nefes alıyorum. Denize varıyorum, heyecanlı-yım deli gibi. Bluzumu ve şortumu nasıl çıkarttığı-mı bile bilmiyorum, o kadar ki hızlı gerçekleştiriyorum bu eylemi. Ayağımı yakan kahve renginde kum tanecikleri ve uçsuz bucaksız, masmavi bir deniz... Orda tam karşımda ve o da bana kavuşmayı bekli-yor.

Soğuk suyun vücuduma yapacağını bildiğim şok etkisinin farkında olarak korkulu bir özgüvenle atıyorum kendimi denize. Üşüyorum ilk başta; ama aldırmiyorum, devam ediyorum ve alışıyoruz birbirimize. Yüzeye çıkıyorum, sırt üstü yatıyorum denizin üstünde. Ufak kol hareketleri yapıyorum bir yandan ve gökyüzüne, göz alıcı olan o sıcacık güneşe bakıyorum, mırıldanıyorum sessizce: “Hu-zur bu. Başka bir şey olamaz ki baştan aşağı huzur.”

23 NİSAN KUTLU HERKES MUTLU OLSUN

23 Nisan kutlu olsun/Sevinin küçükler/Övünün büyükler/23 Nisan kutlu olsun

En büyük bayram bu bayram/Herkese kutlu olsun/
Çok büyük bayram bu bayram/Herkese mutlu olsun.

Her yıl 23 Nisan gelince dilimden düşmeyen bu parça Fikirperver'in Nisan sayısının kapak resmi Oyuncak Müzesi olunca da dilime pelesenk oldu; söyleyip duruyor ve çocukluğumun 23 Nisanlarını ve oyunlarını hatırlamaya çalışıyorum. Ayrıntılar zihnimde belirmeyince de ilkokulda okuduğum Türk şiirinin en iyilerinden Cahit Sıtkı'ya öykünerek Affan dedeye başvurmaya karar verdim:

Affan Dede'ye para saydım/Sattı bana çocukluğumu.
Artık ne yaşım var ne adım/Bilmiyorum kim olduğumu.

Hiçbir şey sorulmasın benden/Haberim yok olan bitenden.

Ama öğrendim ki bir piri fani olan Affan Dede İstanbul Üsküdar'da 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında oyuncakçılık yapan bir mevlevi dervişiymiş. O zaman tek yol kalıyordu: ayrıntıları tam hatırlayamasam da yine geçmişin anılarına gömülmek. Amacım bugünlerle kıyaslayıp geçmişini olumlamak ya da olumsuzlamak değil. Zamanın ruhu kavramına inandığımdan önyargısız olmaya çalışarak anlamaya çalışıyorum şimdi ve geçmiş arasındaki farklılıkları. Pandemi nedeniyle iki senedir gereğince kutlayama-

mış olsak da biz çocukken her 23 Nisan'da olduğu gibi sınıflarımızı grafon ve elişi kağıtlarından yaptığımız fenerlerle, kedi merdivenleriyle ve bayraklarla süsler okul bahçesinde törenler yapardık. Daha bir coşkulu söyledik andımızı ve İstiklal marşımızı sanki o günler. Şiirler okur, şarkılar söyler, oyunlar oynardık okul bahçesinde.

Çok fazla oyuncakım(ız) yoktu bizim çocuklukta. Eğlenmek için oyuncak da pek ihtiyaç duymazdık. Sanırım anne ve babalarımız da oyuncaklarla oyun oynamamanın çocukların sosyal ve psikolojik gelişimindeki önemini bilmiyorlardı ya da yeterince paraları yoktu. Eve giren tek maaş büyükbabalar ve büyükannelerle de paylaşılıyor hatta gelecekte yaşanabilecek kara günlerde kullanılmak üzere tasarruf edilmeye çalışılıyordu. Ak akçe kara gün içindi doğal olarak. Çocuklara oyuncak alınması paranın israf edilmesi demektir. Zaten küçüklükten beri tutumlu olmaya alıştırdıkları bir nesil olarak hemen hemen hepimizin bir İş Bankası kumbaramız vardı oyuncak olarak, o yeter diye düşünüyorlardı büyükler herhalde. O yüzden Ahmet Haşim'in ünlü 'O Belde' şiirinde 'yaşanılan hüznün ve kederin içselleştirilmesi' anlamına gelen "melali anlamayan nesle aşına değiliz" dediği gibi biz de bugünlerde tutumlu olmanın ne demek olduğunu bilmeyen ve onlarcasına sahip olduğu halde her görüp beğendiği yeni bir şeyin alınması için tutturup duran yeni nesli anlamıyoruz herhalde. Hala tek dilim bayat ekmeği bile atmıyor oluşum, hala makarnayı ekmeğe yemeye

çalışmam, annemin “katık et yediğini ekmeğe” öğütleriyle büyümüş olmamdan kaynaklandığından eminim. Benim de çocukluğumun geçtiği son yarım yüzyılda toplumumuzda ekonomik kalkınma, sosyal ve kültürel dönüşümler ve kentleşme süreci yaşanmış ve bu süreçlere paralel olarak geniş ailen yerini anne, baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aileye bırakmıştı. Ebeveynlerin çocuklarına ilişkin değer ve tutumları bu süreçte çeşitli nedenlerle değişime uğradığından benim çocukluğumun anne ve babalarını bugünün anne-babalarıyla kıyaslamamın ve neden ‘bana oyuncak almadınız?’ diye onları suçlamamın çok anlamlı ve adil olmayacağını düşünüyorum.

Evet, oyuncaklarım yoktu ama sokaklarda gün boyu mahalle maçı yapmamıza, çember çevirmemize, seksek, hulahup, birdirbir, çivi, topaç, kovalamaca, saklambaç, köşe kapmaca, yağ satarım bal satarım, körebe, dokuz taş, yakar top, istop, vantutiri, misket ve şu anda aklıma gelmeyen başka oyunlar oynamamıza kimse karışmıyordu. Sadece bazen çok gürültü yaptığımızda sokağın yaşlıları topumuzu kesmekle tehdit ediyorlardı. Ama ip atlamaz ve evcilik oynamazdık; çünkü onlar kız oyunuydu. Okullu olduktan sonra havaların dışarıda oynamaya uygun olmadığı zamanlarda da “isim şehir, hayvan, bitki, eşya, ‘Kim, kiminle, nerede, ne yapıyor?’ ve ‘Sözcük bulma’ gibi oyunlar oynardık. Ama benim özel merakım çizgi romanlardaydı. İlkokula başlamadan önce her gün aldığımız gazetede Sezgin Burak’ın çizdiği Tarkan’ın maceralarını okutmak için-annemin okuma yazma bilmemesinden ve rahmetli babamın

da mesaiden sonra alelacele yemek yiyip arkadaşlarıyla anastra oynamak için kahveye gitmesi gerektiği için(!)- yakınımızda oturan amcamın oğlunun ve eşinin işten eve gelmelerini dört gözle beklerdim. (Ama hakkımı yemeyeyim, her şeyde olduğu gibi okullu olduğum ilk günden itibaren rahmetli babamın kendi yaptığı karatahtanın başında her akşam gün içerisinde okulda yaptığım dersleri tekrarlayıp matematik problemleri çözdürmesinin bu günlere gelmemde büyük rolü vardır.) İlkokula başlayıp okumayı söktükten sonra da Tommiks-Teksas kitapları en büyük eğlencem oldu. Kulver Kalesi komutanı albayın kızı Suzi’ye aşık Yüzbaşı Tommiks’e -herhalde kızından uzak durması için- hep en zor görevleri vererek kaleden uzaklaştırmasına sinir olsam da gösterdiği kahramanlıkların benim de onun mesleğini seçmemde etkisi olmuştur sanırım. Teksas çizgi romanlarında Çelik Bilek kadar iri yarı güçlü kuvvetli olmadığımından herhalde kendimi küçük Rodi ile özdeşleştirdim. Ama en çok sevdiğim Kaptan Swing’di. Aralarında türlü sorunlar ve çekişmeler çıkan Mister Blöf ve Gamlı Baykuş’un özellikle “İt torbası” Puik yüzünden atışmalarına bayılırdım. Hele Kaptan Swing’in “Ontario Kurtları, ileri!” diye bağırıp kırmızı urbali İngilizlere saldırırken ben de öne atılırdım hayalimde onunla. Sünnet düğünümde takılan paralar ve saat bile Ahmet Eniştemin hediye ettiği çizgi romanlar kadar sevin-dirmemişti beni. Sünnet fotoğraflarına baktığımda onun benim çizgi roman okumayı sevdiğimi bildiği için sünnet hediyesi olarak aldığı çizgi romanların sayfalarını objektife gösterdiğimi görüyorum. Ama

bu böyle gidemezdi tabii! O kitapların çaresine derslerimi ihmal ettiğim bahanesiyle annem tarafından çaresine bakılmıştı. Bir gün çizgi romanlarımı koyduğum kutuyu bulamadım. Yasaklanmıştı o tür kitapları okumalarım. Ama çözümü amcamın oğlu gösterdi bana: büyük boyutlu bir ders kitabının iç sayfalarını oyup arkadaşlarımdan ödünç aldığım çizgi romanları koyup okumaya devam ediyordum. Komşu Nuriye teyzenin oğlu Ali ile beraber onların bodrumunda pazardan aldığımız domates sandığından yaptığımız hayalhane perdesinde mahallenin çocuklarına gazoz kapağı ya da kayısı çekirdeği karşılığı seyrettirdiğimiz Karagöz-Hacivat gösterilerimizi de hatırlıyorum çocukluğumdaki oyunlar dendiğinde. Topladığımız gazoz kapakları ya da kaysı çekirdeklerini mahallenin bakkalına satıp karşılığında yeni çıkan çizgi romanları alır; ilk olarak kendimiz heyecanla okur sonra da sokakta yaptığımız sergiye koyar yine gazoz kapağına ya da kaysı çekirdeğine ödünç verirdik. İlk girişimcilik denememdi. Böyle böyle ailemizden hiç para almadan birçok kitabımız olmuştu o bodrumda sakladığımız. Zaten çocuklara harçlık verilmezdi; ne ihtiyaçları vardı ki. Ya sabahçı ya da öğlenci olduğumuzdan ve üçüncü dersten sonra verdiğimiz yemek molalarında annelerimizin beslenme çantalarımıza koydukları nevaleleri yerdik zaten. Bayramdan bayrama ziyaretine gittiğimiz kocadayımın o zamanki en büyük demir para olan Atatürk'ün Kocatepe'deki figürü bulunan 2.5 lirayı vermek için okkalı par-

maklarıyla alınma fiske vurma şartını canım yansa da kayıtsız şartsız kabul ederdim, annemin içi gidip yüreği elvermesede. Ama o da bir şey diyemezdi; koskocaman dayıdan geliyordu bu teklif. Kırk yılda bir üç beş kuruşla okula gittiğimde de okul kantininden aldığım tek şey leblebi tozu olurdu. Yedikten hemen sonra konuşmaya başlayınca uçuşan leblebi tozları ve öksürük çok komik gelirdi bana.

Çocukluk oyuncaklarının neler olduğunu sordüğümde annem de benim gibi hatırlayamadı. Ama Eskişehir Hamamyolu'nda Çarşı camii'nin karşı köşesinde sattığı oyuncakları kapısının önündeki geniş alanda sergileyen oyuncakçının önünden, resmi geçitte kıtasını selamlayan komutanı beş metre geriden başla takibe başlayan askerler gibi geçtiğimi çok iyi hatırlıyorum. Benim başla takip çok daha önceleri başlar ve oyuncakçının artık görünmediği ana kadar devam ederdi.

Defalarca anlatıldığından olsa gerek unutamadığım pek hoş olmayan bir anım da var konuyla ilgili. Sanırım beş yaş civarında mahallemizde yapılan bir düğünde (zaten düğünler hep ev bahçelerinde ve sokaklarda yapılırdı o zamanlar) bana o günlerde her nasılsa alınmış olan, tetiğine basınca ucundaki lastiğin hedefe yapıştığı fişekli bir oyuncak tüfekte gezip dururken benim iyi bir avcı olmadığımı söyleyen mahalle komsumuz Abdurrahman amcaya keskin nişancılığımı göstermek için nişan aldım. O hala 'atarsın atamazsın, vurursun vuramazsın' diye işin gırgırındayken tetiği çekmemle attığım tüfeğin

ucu lastikli oku gidip adamın gözüne gelmesin mi? Adamcağızı alelacele hastaneye götürdüler sanırım; ben de o tüfeğime veda etmek zorunda kaldım. Uzun yaz tatillerinde babamın aldığı tatil kitapları ve Ayşecik serileri ve de defalarca okunduğundan artık ezberlenen çizgi romanlar da bitince yenilerini almak gerekiyordu. Onun için de paraya ihtiyaç vardı. Yedi yaşlarında ikinci girişimcilik serüvenim başladı. Eskişehir'de evimizin yakınındaki Alaattin Parkında o zamanlarda evlerde günde iki saat Kalabak suyu akan çeşmemizden doldurduğum testiyle su satmaya başladım "Kalabak su. Buz gibi su!" diye bağırarak. Her ne kadar testi suyu serin tutsa da yine de ılıdığından çok fazla rağbet görmüyordu yazın o sıcaklığında. Parkın çeşmesinden gürül gürül akan parasız soğuk suyu tercih ediyordu susayanlar. Evden çok daha fazla uzaklaşmama da izin olmadığından pek karlı olmadı su ticareti. Hemen ardından "Şans, talih, kader, kısmet. Şansını, talihini, kaderini, kısmetini beş kuruşa dene! Kader kısmet, kime niyet kime kısmet?" diye bağıra bağıra "kader kısmet" satmaya başladım. Düz bir karton parçasının üstünü örtecek büyüklükte bir jelatinli folyo ve yine aynı ebatta 50 (yoksa 100 müydü?) delikli bir kartondan oluşan 'kader-kısmet' o yılların 'kazı kazan'ıydı. Beş kuruş verip şansını deneyen, bir iğneyle kutu üzerindeki jelatinden dolayı altındaki rakamların görülmediği delikleri kazıdığı anda eğer

bir sayı çıkarsa o sayının karşılığındaki çikolata, ballı badem, gofret gibi hediyeleri alırdı. En büyük ikramiyesi şimdinin bir-iki liraya satılan çikolataları olan kader kısmetlerde kazınan delikte hiçbir sayı yoksa saman denilen kuru, çıtır, tatsız tuzsuz küçük bir gofret parçası verilirdi teselli ikramiyesi olarak. En büyük ikramiye bir kez çıktıktan sonra pek kimse rağbet göstermezdi sattığım kader kısımda. O yüzden dua ederdim çikolataya karşılık gelen numara geç bulunsun diye.

Ticarete yeteneğim olmadığını öğrenip bir meslek olarak hayatımdan çıkardığım dönem Malatya'ya gittiğimiz 4 ya da 5. sınıf yıllarımdı. Benim yaşıtım oğulları olan bir aileye bayramın ilk günü ziyarete gittiğimizde çocuklarının balon satmaya gittiklerinden evde olmadıklarını öğrendim. Benim de cebimde bayramın ilk günü olduğundan bir miktar harçlık vardı. Bayramın ikinci günü ben de bakkaldan aldığım balonları şişirip bir sopaya bağladım ve satmaya çıktım. Birkaç tane de sattım. Bir ara sokaktan geçerken cama çıkan benim yaşlarımda iki çocuk kapıya çağırdılar balon almak için. Kapıyı açtıklarında ellerindeki toplu iğnelerle tüm balonlarımı patlatıp içeri kaçtılar. Ben elimde patlak balonlarla kalakaldım. Kapıyı çalıp önünde bir iki saat beklememe rağmen açan olmadı. Kös kös eve geri döndüm. Bayramdan sonra tekrar o eve gidip durumu anlattığımda ev sahibi kadın onların

misafirleri olduğunu öyle bir şey yapacak çocuklar olmadıklarını söyleyip kapıyı kapattığında girişimcilik hayatım sona ermişti. Daha sonraları ortaokula gidiş yolum oradan geçtiğinden hep bakar dururdum pencerelere o çocukları görebilmek için. Ortaokulda yaz aylarını aylak aylak geçirmemek için annemin girişimiyle komşumuz tüccar terzi Hatay Amcanın dükkanında çalışmaya başladım. Getir götür ve dükkan temizliği gibi işler yanında kalevirik (kumaş kenarlarındaki çapraz dikiş) yapmak, pens atmak, çatmak, teğel çekmek gibi basit terzilik işlerini de yapıyordum. Şimdi de evdeki tüm biçki-dikiş ve tamirat işleri benden sorulur. Terzi olabilmenin ilk şartı olan iğnenin eline zarar vermeden kumaşa geçirebilmek için uygun şekilde kıvrılması için sağ yüksük parmağım bir ay bir iple bağlı kalmıştı. Ortaokul arkadaşlarım benim orada çalıştığımı görmesinler diye onları gördüğümde saklanıyordum ama Cumartesi öğleden sonları haftalığım olan 4.5 lirayı aldığımda dünyalar benim oluyordu. O parayı da harcamıyor ya anneme veriyor ya da kendim ev için bir şeyler alıyordum. Hatta bir keresinde komşular alırken anneme haber vermeksizin o hafta aldığım harçlıkla bir kasa domates te ben alıp sürpriz yapmıştım evdekilere. Annemin sonraları anlattığına göre farkında olmadan sık sık sorarmışım aldığım o domateslerin güzel olup olmadığını; oğlunun ne kadar çalışkan ve düşünceli olduğunu tekrar tekrar duymak için annemden. Velhasıl 'su büyüğün sus küçüğün' olduğu, büyük-

lerimizin sözünden çıkmayan uslu çocuklar olarak küçük şeylerle büyük mutlulukların yaşanabildiği dönemlerde büyüdüğümü düşünüyorum. O günlerin bugün artık bir klişe haline gelen "bayramlık ayakkabılarını yastığının altında saklayan" çocuklarından bugünün tatminsiz çocuklarına yaşanan değişimi de "zamanın ruhu" deyip geçiştirmenin de sorumluluğu üzerimizden atmanın bir yolu olarak görüyorum. Cahit Sıtkı Tarancı'nın Affan dedesi de yok sattığı oyuncaklar da. Onun yerine Arif Nihat sorumluluklarım olduğunu hatırlatıyor. "İşaret aldığı gün atandan sen yürüyeceksin/Millet yürüyecek arkandan" diyor. Ama 'ben artık onun hitap ettiği 20'li yaşlardaki genç değil 57 yaşında, ununu elemiş eleğini asmış biriyim' diyerek sıyrılıyorum bir omuz çalımıyla, şairin kastettiğinin insanın fiziksel yaşı değil hissettikleri olduğunu anlasam bile. Üniversite edebiyat dergisinde İngilizceden şiirlerini çevirdiğim Robert Frost da "uyumadan önce yürünecek yollar" olduğunu söylüyor uyumanın ölüme eş olduğunu ima ederek. Yani kaçış yok. Yola devam. 'Ne yapayım ben şimdi?' diye fazla sorgulamadan, içimizdeki çocuğu yaşatmaya ve de 23 Nisan coşku-larını da yaşamaya çalışarak sorumluluklarımızın farkına varmak en doğrusu galiba... Sanki her tarafta var bir düğün. Çünkü, en şerefli en mutlu gün. Bugün yirmi üç Nisan, Hep neşeyle doluyor insan.

YETER Kİ GÜLÜMSE

Ayakkabıcı yeni getirdiği malları vitrine yerleştirirken sokaktaki bir çocuk onu izlemekteydi. Okullar kapanmak üzere olduğundan spor ayakkabılara rağbet fazlaydı. Gerçi mallar lüks sayılmazdı; ama küçük bir dükkân için yeterliydi. Onların en güzelini ön tarafa koyunca, çocuk vitrine doğru yaklaştı. Fakat koltuk değneği kullandığı için biraz güçlükle hareket ediyordu.

Adam çaktırmadan çocuğu inceliyordu. Üstündeki pantolonun bir bacağında dizinin alt kısmından sonra boşluk vardı. Bu yüzden de sağa sola uçuyordu pantolonun yıpranmış ucu. Çocuğun baktığı ayakkabılar sanki kendinden geçirmişti onu. Bir müddet öyle durdu. Daha sonra kendine geldi ve yola koyuldu. Adam dükkândan çıkarak ona yaklaşıp;

“Küçük” diye seslendi.

“Ayakkabı almayı düşündün mü? Bu sene ki modeller bir harika!”

Çocuk, ona dönerek:

“Gerçekten çok güzeller. Ama benim bir bacağım doğuştan eksik.”

“Bence önemli değil” diye atıldı adam. “Bu dünya da her şeyiyle tam insan yok ki. Kiminin eli eksik,

kiminin de bacağı, kiminin de aklı ya da vicdanı”

Küçük çocuk, bir şey söylemiyordu. Adam ise konuşmayı sürdürdü.

“Keşke vicdanımız eksik olacağına ayaklarımız eksik olsaydı.”

Çocuğun kafası iyice karıştı, bu sefer adama doğru yaklaşıp;

“Anlayamadım” dedi. “Neden öyle olsun ki?”

“Çok basit” dedi, adam. “Eğer vicdanımız yoksa cennete giremeyiz. Ayağının olmaması senin elinde değil ama insanların vicdanının olup olmaması kendi elindedir. Yani senin bir eksikğin yok, seni eksik görenin aslında vicdanı yok.”

Küçük çocuk tebessüm etti. O güne kadar çektiği acılar hafiflemiş gibiydi.

Adam vitrini işaret ederek, “baktığın ayakkabı sana yakışır, denemek ister misin?”

Çocuk başını iki yana sallayarak “üzerinde 30 lira yazıyor, almam mümkün değil ki.”

“İndirim sezonunu senin için biraz öne aldım” dedi adam. “Bu durumda 20 liraya düşer, zaten sen bir

tekini alacaksın o da 10 lira eder.”

Çocuk biraz düşünüp;

“Ayakkabının diğer teki işinize yaramaz” dedi. “Onu kim alacak ki?”

“Amma yaptın ha” diye güldü adam. “Onu da sağ ayağı eksik olan bir çocuğa satarım.”

Küçük çocuğun aklı bu sözlere yatmamıştı. Adam devam ederek;

“Üstelik öğrencisin değil mi?” diye sordu.

“İkiye gidiyorum!” diye atıldı çocuk.

“Tamam işte” dedi adam. “5 lirada öğrenci indirim yapsak geri kalanda pazarlık payı olur zaten, bu durumda ayakkabı senindir. Sattım gitti ayakkabıyı yeter ki sen GÜLÜMSE çocuk.”

Çocuğun aklı karıştı, dükkâna girdi raflar onun beğendiği modelin aynısıyla doluydu. Ama adam vitrinde olanı çıkarttı. Bir tabure alıp döndükten sonra çocuğu oturtup sağ ayağını giydirdi. Ve çıkarıldığı eskiyi göstererek:

“Benim satış işlemim bitti!” dedi. “Sen de bana bunu satsan memnun olurum.”

“Şaka mı yapıyorsunuz?” diye kekeledi çocuk.

“Onun tabanı delinmek üzere. Eski ayakkabı para eder mi?”

“Sen çok cahil kalmışsın be arkadaş. Antika eşyalardan haberin yok herhalde. Bir antika ne kadar eski ise o kadar para tutar; bu yüzden ayakkabın bence en az 30-40 lira eder” dedi adam.

Küçük çocuk art arda yaşadığı şokları üzerinden atabilmiş değildi. Mutlaka bir rüyada olmalıydı bu yaşadıkları hem de hayatında gördüğü en güzel rüya. Adamın, heyecandan terleyen avuçlarına sıkıştırdığı paralara göz gezdirdikten sonra 10 liralık banknotu geri vererek:

“Bana göre 20 lira yeterli” dedi çocuk. “İndirim mevsimini başlattınız ya!”

Adam onu kucaklayarak yanağından öperek parayı aldı. Her nedense içi içine sığmıyordu. Eğer dükkândaki bütün mallarını bir günde satsa böyle bir mutluluğu bulamazdı. Çocuk yavaşça yerinden doğruldu. Sanki koltuk değneğine ihtiyaç duymuyordu. Sımsıcak tebessümle teşekkür etti.

“Babam haklıymış! Sakat olduğum için üzülmemeye hiç gerek yokmuş” dedi.

İşte böyle hikayemiz sevgili Fikirperver dostları. Bazen kendi elimizde olmayan özelliklerimizden ya da etrafın bizde gördüğü “noksanlıktan” dolayı dışlanırız, utanırız, kendi dünyamıza çekiliriz. Oysa çok basittir çözümü. Biraz kendi vicdanımızı geliştiresek, çocuklarımıza vicdan aşılısak, eksik görülen kısımları tamamlamayı öğretsek hep beraber bütün oluruz o zaman.

HAYALİM OYUNLARDA SAKLI

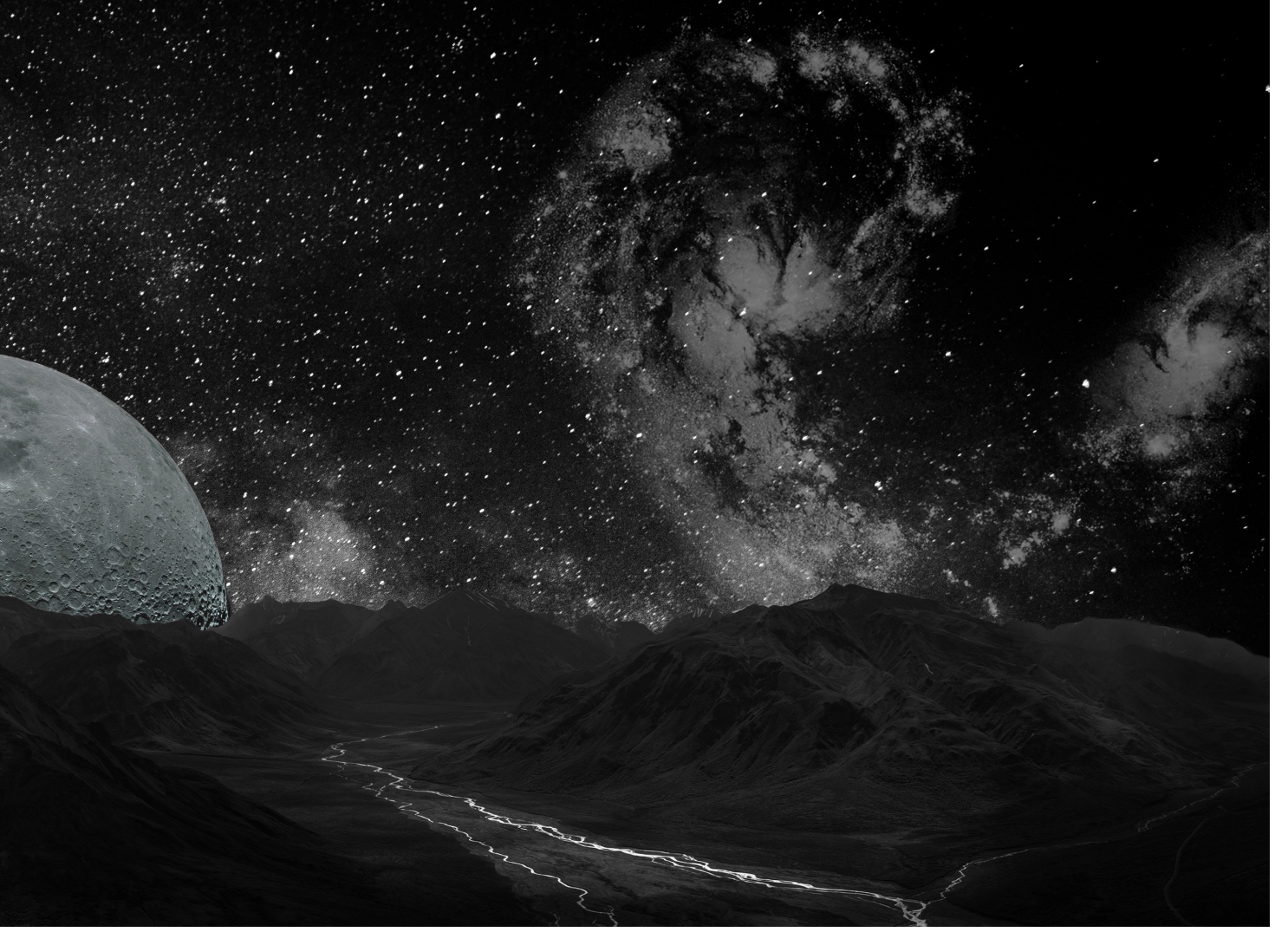
Sunay Akın der ki; “Gelişmiş ülkelerde oyuncaklar çocukların hayal gücünü geliştirmek içindir, gelişmekte olan ülkelerde ise oyuncaklar çocukları oyalamak içindir.” Etrafımda çocuklara söylenen “Bırak oyuncaklarla oyalansın!” cümlesini her duyduğumda içimden bir şeyler kopar gider. Siper olmak isterim tüm çocukların hayal güçlerine. Sunay hocamız her gittiği yerde anlatır bu hikâyeyi. Ben de elimden geldiğince yakınımıdaki her aileye, her çocuğa anlatıyorum bu sözleri ve sözlerin anlamını.

Oyunların ve oyuncakların değeri ve anlamı ne kadar büyüktür hayatımızda. Sadece çocukluk dönemimizde değil, tüm hayatımızda yer eder oyunlar, oyuncaklar. Çocukluk günlerimiz çok uzaklarda kalsa da hepimizin hala sakladığı bir oyuncak yok mudur? Kuytularda bir yerde kalan bir peluş oyuncak, bir bebek, bir polis arabası... Nasıl izler bırakıyorlar içimizde. Çocuklar ve oyuncaklar bir bütün olmuş. Filmlerde, dizilerde çocuklarla ilgili bir sah-

ne geçtiğinde oyuncaklar da başrollerdedir. Oyuncaklar ve oyunlar hepimizde derin izler bırakmıştır.

Sunay Akın üstadımız sayesinde Türkiye’de birçok oyuncak müzesi var. O hatırlattı bize oyuncakların hayatımızdaki anlamını. Durmadan, yılmadan ülkesi için bir şeyler üreten insanlardan olan Sunay Akın’ın enerjisini nereden aldığını anlattığı hikâyelerden, oluşturduğu oyuncak müzelerinden aldığını anladım. Oyunlar ve oyuncaklar çocukluğun o saf duygularını dolduruyor insanın yüreğine ve bu duygular farklı bakış açıları katıyor insana.

Sunay Akın, bütün gayretiyle oyun ve oyuncakları anlatırken günümüz ebeveynleri ve çocukları oyun ve oyuncakların önemini farkındalar mı acaba? Sizlerin de benim gibi cevabı “Hayır” mı? Oyun deyince akıllarına sadece dijital oyunların geldiği bir nesil ile karşı karşıyayız. Tabii ki böyle dijital dünya ile iç içe olacak çocuklar ama oyuncaklara

dokunmadan mı büyüyecekler? Sokaklarda hiç bitmesin denilen oyunlar hiç oyun oynanmayacak mı? Sokaklar çocukların güvenliği için uygun değil se, apartman bahçelerimiz var, parklarımız var, piknik alanlarımız var. Geleneksel sokak oyunlarımız solup gidecek mi? İşte buna biz “Dur!” diyeceğiz. Günümüzün ve geleceğin anne-babaları, öğretmenleri, amcaları, teyzeleri, dayıları, halaları, bizlere çok büyük görev düşüyor. Çocuklarımızı oyunların ve oyuncakların büyülü dünyasıyla tanıştırmalıyız. Yedikule, misket, saklambaç, seksek, saklambaç... Çocuklar gerçek oyunların ve oyuncakların tadına baktığı zaman dijital dünyanın yalan ve yavan olduğunu anlayacaklar.

Oyunlar sihirli bir dünyadır aslında. Çocukların ellerinde değer kazanır ve nesilden nesile aktarılabilir canlı kalırlar. Çocuklar kaybolur oyunların dünyasında, bazen daldan dala konan kuş olurlar bazen derin sularda yüzen balık, ya da bazen kötülükle savaşan bir ejderha, bazense iyilik saçan bir peri.

Hayaller oyunlarda saklıdır, gelecek de hayaller de... Kim bilir oyunlar gerçek olur. Kötülükle savaşan ejderhalar, iyilik saçan periler gibi gençler yetiştirir oyunlar.

Ne zaman ki, “Hayal güçleri gelişsin!” diye çocukların eline oyuncaklar verilirse, işte o zaman bu ülke daha da ilerler. Ne zaman çocuklar başlarını ekranlardan kaldırıp oyunlar oynamaya, oyuncaklarla hayal âlemlerini geliştirmeye başlarlar; o zaman umudumuz artar. Çocuklar dijital dünyadaki yalnızlıktan sıyrılıp sokaktaki oyun arkadaşlığını öğrenirse, o zaman işte bu ülke muasır medeniyetler seviyesine çıkacaktır.

“Çocuklar ne aradığını bilir.” diyor, Antoine de Saint-Exupéry Küçük Prens kitabında. Biz büyükler de, çocukların aradıklarını bulmaları için, oyuncaklarla arkadaş olup oyunlarla büyümelerine yardımcı olmalıyız.

KESİT

Öyle büyük hayalleri de yoktu ama vardı işte gizlenmiş, samimi; ama içinde kocaman bir umut olan... Bir Anadolu şehrinde büyüttü hayallerini de minik bedenini de. Canı istedi mi bırakırdı kendini yüksek yamaçlardan vadilere, sonra geçerdi bir köşeye izlerdi yaşamından geçenleri.. ya da kendini kırmızı bir motorun üstünde hayal ederdi, kapılırdı rüzgarına umutlarının.

Asiydi. Öyle öğretilmişti. Tutununca delicesine, sınıksız hayata, parlardı gözleri yemyeşil umutla. İnsan emek harcadığını severdi ve vazgeçemezdi ya! Bunun içindi göze alışları, gözünü alamayışları... İnsanlardan umudunu hiç kaybetmediğinde vardı, her nefesinin bayram oluşuna. El uzattı, onlarcasına ulaştı. Başka elleri keşfetti elinde; oysa yoktu bir sihirli değneği; ama mucizelerin her gün yanı başında gerçekleştiğini anladığında aslında ihtiyacı olmadığını gördü 'bir sihirli değneğe.'

Birini gözlerinin taa içine bakarak dinlediğinde, değer verilmenin hazzını, sınıksız sarılmanına ne müthiş bir duygu olduğunu; dostlarına sarıldığı kadar onların yüreklerine sarıldığında anladı.

Ergen olamadı; zaten o zamanlarda ergen olunmazdı, öyle bir hakkı olduğunu da bilmezdi. Başında o kavak yelleri hali belki hiç olmadı; ama çocuk

ruhu hep kaldı. Bazen gülüşünde bazen yeşillerin en derininde; bir dost kahvesinde, bir aile sohbetinde... Ruhunun bu hallerine mi kandı bilinmez; ama hayatında çocuklarla olmayı seçmesi belki de aldığı en doğru kararlardan biri oldu. Zaten kayboluyordu aralarında beden olarak da. Ruhu mu? O zaten emanet minik yüreklere. Küçük beyefendilere ve hanımefendilere.

O çocuk kadın; yüreğinden umudu, yeşillerinden neşeyi, başında kara bulutlarla dolaşanları da yanına alıp güneş olmayı eksik etmedi hayatından. Haya-
lindeki kırmızı motosikletinin üzerinde...

İşte yine yeni bir sabah daha; pencereden girmek için içeri sabırsız. Aç pencereni; doldur önce kuşları ceplerine bir bir Sonra çek içine bulutları, göğsünü çatlatırcasına. Ömründen eksiltmek de bin muhteşem gün eklemek de elinde senin. Salgın da geçer gider,acı gibi hüznün gibi hayat gibi... Topla içinde kırılanları dökülenleri bir bir; "uzun sürdü ama bitti" de! Sar yaralarını, kendi dökük parçalarıyla. Yeniden başlamak için bak hala açık penceren ve gün, girmek için sabırsız.

Unutma! Bittiği zaman biter. Sen ne öğrendiğine bak yaşam biter ve kalır aşkı, yaşama duyduğun.

YANGIN MERDİVENİ VE YILDIZLAR

O gün; güvendiğim bir gönül için, yangın merdivenlerine gece parlayan yıldızlardan yapıştıracak kadar güzeldi hayallerim. Sonra bir gün o yangın merdivenleri yıkıldı. Yıldızlar artık daha uzak . Baksana, her yer tuzak.

Kimine hikaye gelir yazılanlar, aslında her biri ayrı bir geçmişin izleridir.

İnsan küçüktür, kalbi büyüktür; sonra günün birinde kalbi büyüemeyen ya da işte ne bileyim, bir şeyler ruhunda eksik olanlara denk gelir, ardından büyür. İnsan büyür ve ruhunu büyütemez ise şayet; kalbi küçülür.

Bir gözyaşı görür büyür bazen bir tebessüm, bir sıcak sarılma; hatta bazen kırgın birindeki hüznü görür ve yeter anlamasına bazı şeyleri.

Bundan yıllar önce, liseden dönüyordum. Yolun ortasında araba çarpmış bir kedi vardı, ölmüştü. Yanında bir başka kedi öyle sesler çıkarıyordu ki anlatamam. Ben daha ne olduğunu anlamadan kedi, karşı yoldan gelen bir aracın (çarpmadı kediyeye , bende öyle sanmıştım ilk dinlerken) önüne atladı. Resmen gözlerimin önünde o acıya dayanamadı ve

arabanın bir anda önüne atladı, yıllar geçti unutmam.

Bazen bazı an(ı)lar öyle şeyler anlatır ki kelimelerle tarifi zordur...

Öyle müthiş ki yaratılışımız...Derinden olan şeyleri unutmuyor. Yaş ister on beş olsun, ister otuz; kalbe dokunan bir daha kolay kolay silinmiyor. Maddesi silinse, manası kalıyor. Mana öyle bir sihir ki bulaştığı yerden esamesi dahi olsa mutlaka kalıyor. Mana oldu mu, madde dahi bükülüyor.

Velhasıl; yolcu olma yolunda bir yolcu anlatıyor girişin devamını:

“O merdivenler yıkıldığı gün yıkılır sanmıştım. Meğer varlığı sürdükçe, o yıldızları o merdivenlere takma hayalim hep varmış. En kötüsü de senin hayallerinin gerçekleştirmek için gönlüne aldığı gönlün, seninle aslında dalga geçmesiymiş. Muhabbet bağında kargalar beklermiş. Muhabbeti kesenden, güveni de alır giderlermiş. Uzun zaman sonra bir gün kayıp kargadan haber gelmiş... “
İnteha.

MASAL TADINDA

Yazmak istiyorum bazen dinlendirdiği için beni. Duygularımı, düşüncelerimi, hissettiklerimi kaleme alırken mutlu oluyorum. Savuruyorum sanki gülücüklerimi dünyanın dört bir yerine. Huzuru kokluyorum yazarken. İz bırakmak istiyorum dünya sahnesinden inmeden. Yazarak kelime hazinemi büyüklüğünü hayal bile edemediğim kadife bir sandıkta biriktiriyorum belki de. Sözcüklerimin sihrinin mürekkeple vuslata erdiği en güzel anı, defalarca yaşamak iyi geliyor ruhuma. Beynimin ve kalbimin taşıyamadıklarını bembeyaz sayfalara dökerek hayatı anlamlandırıyorum. Cümlelerimin sonsuzluğu yaşamdan vazgeçmediğimi gösteriyor. Ömrümü geçirdiğim dünyada olmuşlara ya da olacaklara karşı duruşumu ifade ediyorum. Yazmak kimi zaman sahilde ayaklarıma dalga vurduğunda hissettiğim o güzel heyecan oluyor. Su çekildiğinde tekrar geleceğini bilip aynı heyecanı defalarca yaşamak; ilham perisinin gelmesiyle eşdeğer...

Çocukluğa gitmek istedi kalbim bu sefer. Cümleler çocukluğun masum yüzüyle buluştu. Mutluluk kristalleriyle başımızın döndüğü günler aklımdan geçti.

Aklıma nedense Ayfer Tunç'un "Bir Maniniz Yoksa Annemler Size Gelecek" kitabı geldi. Çocuklukta bu cümleyi söyleyerek haber vermek görevi bana ait olduğu için galiba. Gezmeye gitmek çocukların bir araya geldiği, birbirleriyle eğlenceli oyunlar oynayarak kahkahalar attığı zamanlardı. Şimdiki gibi ekranların arkasına saklanıp zar zor iletişim kurduğu anlar değildi. El emeği göz nuru oyuncakları birbiriyle paylaşınca yüzlerde parıldayan coşkuydu çocukluğumuz.

Bayram demektir çocukluğumuz. Alınan kıyafetlerimize gözümüz gibi bakar, gece başucumuza koyarak değer verirdik. Bize ait olan ne varsa kıymetliydi çünkü. Ertesi gün üzerimizi giyip aile büyüklerimizin elini öpmek, bayram sofrasında muhabbetin tadına varmak, bayram ziyaretlerinde bulunmak, kapı kapı dolaşarak şeker toplamak, "İyi bayramlar" nidalarının her yerde duyulması ne güzeldi. Bayramlar, tatil planı yapıp şehrin gürültüsünden kaçtığımız zaman aralıkları olarak değerlendirildiğimiz bir süreç değildi.

Hele Nisan ayının gelmesi şenlik demektir. Atamızın

tüm dünya çocuklarına armağan ettiği “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı”nı kutlamak, dünyanın farklı ülkelerinden gelen çocuklara ev sahipliği yapmak, televizyonda hazırlanmış oldukları gösterileri izlemek, bayram esnasında resmi geçitte elimizde Türk bayrakları ve balonlarla bando eşliğinde gururla yürümenin heyecanı paha biçilmezdi. Ne kadar büyüek hâlâ aynı heyecan her Nisan’da devam ediyor. Çocuklarımıza hiç bitmeyecek mutluluğu yaşatan Mustafa Kemal Atatürk’ü kalbimizde ebediyen sürecek sevgisiyle taşıyoruz. Nisan ayını, çocuk yürekleri daha da neşeyle kucakladığımız ay olarak manalandırıyoruz.

Doğa, sesler ve hatırası olan eşyalar çocukluğunun birden gözümün önünde canlanmasında etkili olur kimi vakit. Ceviz ağacı gördüğümde dalına çıkıp tüm mahalleye konser verişim, buz gibi akan derenin kenarında oturup arkadaşlarla ayaklarımızı suya sokmak, okuldan eve geldiğimde yanan sobadan gelen çıtırtılar eşliğinde ders çalışmak, yaz gecelerinde esen rüzgarla birlikte sallanan kavak ağaçlarına bakıp geleceğe dair hayaller kurmak, dedemin cep saatini onunla birlikte uzun uzun incelemek şu

an bile tebessüm etmemi sağlayan anlardır. Velhasıl gülen gözlerle etrafa neşe saçtığım çocukluğum Ziya Osman Saba’nın dizelerinde özlemle kendini bulur:

“Çocukluğum, çocukluğum...

Uzakta kalan bahçeler

O sabahlar, o geceler,

Gelmez günler çocukluğum.

Çocukluğum, çocukluğum...”

Masumiyetin ve saflığın timsali çocukluk dönemlerine yolculuk yaptığımızda içimizde hüznün kırıntıları olmasını istemeyiz hiçbirimiz. Bundan dolayı bizde çocuklarımıza zaman tüneline girdiklerinde hatırlayacakları eşsiz anılar demeti hazırlamalıyız. Hafızalarını yokladıklarında büyüklerine “Dolu dolu huzurla geçirdiğim günler için size minnettarım.” cümlesini kurmalı çocuklarımız. Elini uzattığında güvenle tutacağı eller olmalıyız. Sağlam adımlar atmalarını sağlayan, cesaretlendiren sözler dilimizden dökülmeli ki kendinden emin nesiller yetişsin.

Ve en önemlisi çocuklar yine çocuk berraklığıyla: “Dünyada masal tadında yaşadım.” desin.

BİLMİYİ BİLMEK

(Platon'un "Devlet" eserinin 7.bölümüne ithaf edilmiş bölümler söz konusudur.

Mutluluğunuz; hayat düzeniniz veya belki hırslarınız gibi kimi unsurlar için arkanızda, mağaranın kapısında bıraktığınız düşünce ve fikir özgürlüğü; hatta kişisel dahi olsa doğruluğu sizi cahilleştirmektedir. Mağaranın içerisindeki tutsakların dış dünyayı reddedişi gibi biz insanlar pek çok zaman yeni fikirleri görmek istemiyor ve karşı çıkıyoruz. Bir devletin başına en çok geçmesi gereken kişiler olan filozofların, yegane çabasına karşılık kulak tıkayan, gölgeyi seyretmekle kendini sınırlandıran cahil insanlar her yeredir.

"Görünen dünya mağara zindanı olsun. Mağarayı aydınlatan ateş de güneşin yeryüzüne vuran ışığı. Üst dünyaya çıkan yokuş ve yukarıda seyredilen güzellikler de ruhun düşünceler dünyasına yükselişi olsun."(sf.234) dediğimiz yerde değinilen iki farklı tasvir nesnel dünya ile kişinin ruhen oluşturmuş olduğu idealar anlatılmaktadır. Bizler bu alegorideki zincirler için rahatlıkla toplumun ve düzenin bize dayatmış olduğu kurallar diyebilir; hatta mağaranın kendisine insanlar gözünüle bakabiliriz. Nitekim bu zincirlere bağlılık vesilesiyle doğruyu arayamayan insanların kendi doğruları ancak yansımalar olmuştur. Bilginin ve düşünmenin peşine düşmüş bir filozof misali kendi zincirlerinden kurtulup hakikatin peşine düşmüş olan kişi bu aydınlanmaları yaşamıştır. Gerçekliği reddederken, aslında kendi gerçekliğimizin içerisinde yine kendimize çizmiş olduğumuz bu sınırla boğuyor, büyük bir cahillik

içerisine girip anlatılan doğruları reddediyoruz.

Bize toplum olarak kimi zaman mağaradaki zincirlerin diretilmesine ve ateşin arkasına sığınan korkak insanların, baştakilerin gölgelerini kocaman kazıyarak beyinlerde yer edinmeye çalışmalarına karşı çıkabilmek de önemlidir; çünkü bu alegoriden pek çok düşünce yolu çıkartabilmekteyiz.

Kullanmak, düşünmek istesek de istemesek de her birimizin birer beyni, dolayısıyla fikirleri var. Zincirlerimizi kırıp korku imparatorluğundan kurtulmak istemediğimiz sürece de fikirlerimiz yıkanmaya ve beynimiz ele geçirilmeye devam edecektir. Koyun olmayı seven halk güdülmeye mahkûmdur misali, bize dayatılan esaretin kurbanları olmaya devam eder, minicik insanları kocaman gölgeler olarak görürüz. "O zaman" dedim, "bu görüşe erişenlerin dönüp bir kez daha insan sorunlarının ortasına karışmaya isteksiz olduklarına da inanmalı ve buna şaşırılmamalı; çünkü ruhları sonsuza dek yukarıda kalma çabasına girişmiştir." Bu alegorinin asıl anlatmak istediği; bir filozofun halkla olan çatışması, ilişkisi dahi olsa düşünebileceğimiz ve içerisine konumlandırabileceğimiz böyle pek çok şey var. Kastedilen 'pek çok şey'i anlayabilmek için gereken bilgi birikim, kişinin iç dünyasında kendi bilinci ile belki çözümleyebileceği bir unsurdur. Bildiğini, kendisini bilmiş olduğu narsistliğine kapılmadığı sürece değerlendirebileceği gerçeğini ise bir dipnot olarak eklemek isterim; nitekim bilip bilmeyişimizin dahi bir kanıtı olduğuna inanmamaktayım; ancak sorgulamanın sınırı yok.

Kişisel insan ilişkilerinde dahi bize söylenenleri, hissettirenleri; hatta benliğimizin dışında kimi şeyleri kabul ettiğimiz sürece bize empoze edilmek istenen fikirlerin; hatta karakterin gölgelerini seyretmeyi kabul etmiş sayılırız. Bazı insanlarla ilişkimizi kesmemizin en temel gerekliliği de bundan kaynaklı olsa gerek; çünkü bize dayatılan kişiye veya doğrulara boyun eğerken, ruh dünyamızın bizi nasıl içten içe emdiğini hissediyoruz. Tam da bu zamanlarda, kendi fikirlerimize olan saygımızdan ve ruh dünyamızın sağlığından kaynaklı olarak bileğimize zincirleri dayatan ve gözlerimizi mağaranın kapısına kapayan insanlardan uzaklaşmamız gerekmektedir.

En nihayetinde bizler, zincirlerimizi kırabildiğimiz sürece gerçekleri görebilecek ve düşünebileceğiz. Herkesin güneşi farklı bile olsa, dilerim bir gün herkes zincirlerinden kurtulmuş bir şekilde güneşe bakabilir. Zincirleri kırabilmek ise bilmeyi istemenin başlatmış olduğu bir yoldur ve bu yolun sonsuzluğu düşünebilmenin sayesinde. Burada Sokrates'in de incelenmesi gereken önemli nitelikleri olduğuna inanıyorum ki bunu bendenizden ilk kez duyuyorsanız kaybettiğiniz çok şey var demektir.

Sokrates'in çoğunuzun bildiği "Bildiğim tek şey, hiçbir şey bilmediğimdir." sözünü ele alalım. Merak; insanın yeryüzüne gönderildiği andan itibaren en temel davranış biçimidir ve yine temelde bilgiye ulaşma arzusuna sebep olmaktadır. Bizler, bilgiye çeşitli yollar aracılığıyla ulaşmaya çalışmanın yanı sıra, bilgiyi aslında bilmiyormuş gibi değerlendirerek yeniden anlamaya çalışma çabası içerisine de düşebiliriz. Bu çaba bizi nasıl tatmin edecektir? Elde edeceğimiz bilginin fayda veya zarar getirip getirmeyeceğiyle ancak doğruluğundan veyahut yanlışlığından emin olamayışımız çeliştiği zaman içsel bir sorgulama ile tatmin olabilir miyiz?

Epistemoloji'de (Bilgi Felsefesi) bilgi (episteme) gerekçelendirilmiş doğru inançtır. Öyleyse bir inancın "doğru" yapan aslen nedir? Bilgiyi gerek a priori (doğuştan gelen bilgi) ile gerek ise a posteriori (deneyimle edinilen bilgi) ile elde edebileceğimize dair olan inancımıza Kant; bilginin deneyle başlayıp deney ile çıkarsanmadığını söylese de nacizane görüşümü Sokrates'in ironi görüşü ile belirtmek isterim: Bilginin doğruluğu veyahutta yanlışlığı söz konusu değildir, bütün bunlar öznel yargılardır. Sokrates, ironi yönteminde bilip de bilmiyormuş gibi davranarak karşısındaki insanın gerek hareketlerini, gerek kelimelerini dikkatle gözlemlemiştir. Dolayısıyla bilgiyi kişisel bir yargı olarak ister benimsemesin ister benimsemesin, karşısındakinin dünya penceresinden seyretmeyi kabul etmiş ve onun fikirlerini kabul

etsin etmesin dinlemiş, kişinin ruhuna yapmış olduğu ufak bir deney ile kişinin bilgisinin deney ile belki de o an çıkarsanmış haline ulaşmıştır ve bu net değildir.

Bir şeyleri bilip bilmediğimiz, üstünde konuşabilmek için bilmenin ne demek olduğunu bilmek gerekir; fakat bizler bunu bilmiyoruz. Her insanın kendi doğruları ve yanlışları vardır. Bizler, bize uygulanmak istenen toplumsal, bireysel veya olgusal empozeyi kabullenmediğimiz sürece kendi fikirlerimiz ışığında hareket edebilen ve düşünebilen canlılarız. Düşündükçe de kendi çizgimizi çizeriz. Farklı insanlarla çizgilerimiz kesiştiği kimi zamanlarda bazen yalnızca hiçbir şey bilmememiz, bilmiyormuş gibi davranmamız gerekmektedir.

Sokrates, diyaloglarında hiçbir şey bilmeyen bir insan rolünü üstlendiği süre zarfı boyunca gerek kendi gerek farklı çizgisinden birisiyle karşılaştığında bir tehdit unsuru olmaktan çıktığı için karşısındakinin görüşlerini çıplaklığıyla alabilmiş, diyalog kurabilmiştir. Diyalog sonunda ise Sokrates'in bir sonuca ulaşamaması/ulaştırmaması belki de gerçekten bilginin doğruluğunun saptanamaması veyahut hiçbir şey bilmediğindedir. Yine de hiçbir şey bilmemenin verdiği açıklıkla ya da ihtimal dahilinde olarak sadece sorgulama isteğiyle sorulmuş olan sorular en nihayetinde insanın inanç temelini sarsmaktadır.

Bir şeyi bilmek için anlamaya gayret etmek gerekir ki bu da en nihayetinde bize mantıksal pozitivizmi hatırlatır. Schlick; bir önermenin anlamının onun doğrulama yöntemi olduğunu söylerken aslında bütün önermelerin kendi özünde bir anlamı olduğunu ileri sürmüş sayılır ve bu o önermeyi kavramayı, bilmek yapar gözümde. Öyleyse bizlerin hiçbir şey bilmeme ihtimali yoktur ki bizlerin bir şeyleri hiçbir şekilde bilememe ihtimalimizi ancak John Locke'un "İnsan zihni boş bir levhadır." cümlesiyle özdeşleştirebiliriz. Yine de insanlar biyolojik kimi gerçekliklerle dünyaya gelir; emmek, hissettiğini fark etmek, gördüğünü algılayabilmek. Kimisi bilgi kimisi bilgiye ulaşma aracıdır bunların. En nihayetinde ise bizlerin hiçbir şey bilmeme ihtimali olmamakla birlikte, bildiğini bilmiyormuş gibi hissettirme ihtimalimiz söz konusudur.

Yine de bütün bunlar, bilginin upuzun bir okyanus ve bizlerin küçük bir kum tanesi olduğu gerçeğini değiştirmez. Bilgiye aç ve doğuştan meraklı, kimi zaman da dürtüsel hareket eden canlılar olarak sanki hiç bilmiyormuş gibi dinlemenin de bilmenin de sorgulamanın da gerekli ve doğru oluşu kaçınılmazdır.

ÇOCUK BAYRAMI

Ben küçükken, 23 Nisanlarda çeşitli ülkelerden çocuk grupları kendi ülkelerine ait dansları Türkiye'ye gelerek sergiliyorlardı. 23 Nisan'da bunu bir çocuk olarak televizyonda seyretmek çok büyük bir keyifti benim için. Artık böyle etkinlikler yok. 23 Nisan'da televizyonda çocukların dans ettiği bayram programları yok. Biz ilkokuldayken dünyada Çocuk Bayramı'nın ilan edildiği ve kutlandığı tek yerin Türkiye olduğu bize büyük bir gururla anlatılırdı. Büyüyünce çocukların bayramının olmasının onlara gösterilen sevgi ve korumacılıkla alakadar olmadığını görüyorsunuz. Özellikle kız çocuklarına. Çocukları kutlamak bayramlarda gösteriler ve danslar hazırlayarak değil; onları severek, sayarak, koruyarak, özenle yetiştirerek olmalı. Dolayısıyla Çocuk Bayramı'nın dünyada sadece Türkiye'de olması ve kutlanması, o ülkede çocuklar öldürüldüğü zaman gurur duyulacak tüm anlamını yitiriyor.

Varsın bayramlar olmasın ama çocuklar, özellikle kız çocukları, hayatlarını yaşasın. Bazılarımız diğerlerine göre çok daha şanslı da olsak yetiştirildiğimiz kültür, çevremiz yoluyla bize öğretilen değerler bizi bugünlere getiriyor. Birkaç sene önce ODTÜ'de katıldığım bir seminerde verilen örnek benim ne kadar şanslı bir çocuk olduğumu fark etmemi sağlamıştı. Küçük yaşında zorla evlendirilen bir kız çocuğu intihar ediyor. Bu hikayeyi duyduğumda lisedeydim, kız çocuğunun küçük yaşına çok yakın. Zorla evlendirilmeye çok uzak. Hiçbir çocuk ona yapılan muamele ve zorla dayandırılan hayatlar yüzünden intihar etmeyi hak etmiyor. Özellikle zorla evlendirilen, şiddet gören, her anlamda kötü dav-

ranılan kız çocukları. Her bir çocuğun mutlulukla hayatını yaşadığı, 23 Nisanları sevinçle kutladığı bir ülke dileğiyle. Nazım Hikmet'in "Kız Çocuğu" adlı şiiriyle bu yazımı bitiriyorum:

“Kapıları çalan benim
kapıları birer birer.
Gözünüze görünemem
göze görünmez ölümler.

Hiroşima'da öleli
oluyor bir on yıl kadar.
Yedi yaşında bir kızım,
büyümez ölü çocuklar.

Saçlarım tutuştu önce,
gözlerim yandı kavruldu.
Bir avuç kül oluverdim,
külüm havaya savruldu.

Benim sizden kendim için
hiçbir şey istediğim yok.
Şeker bile yiyemez ki
kâat gibi yanan çocuk.

Çalıyorum kapınızı,
teyze, amca, bir imza ver.
Çocuklar öldürülmesin
şeker de yiyebilsinler.”

Her çocuğun 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun. Özellikle kız çocuklarının.

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperver Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisinde girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİR PERVER

KAYIP CENNET

Her gün halini hatırlarım çocukluğumun, kontrol ederim ara ara; bir şeye ihtiyacı var mı diye yoklarım. Aslına bakılırsa onu kaybetmekten korkarım çoğu zaman; çünkü gönlündeki çocuğu yaşatanların yüreğinde yara barınmayacağına yürekten inanırım. Gitmesin bir yere ki yaralarım merhem olsun. Körelmiş yanlarıma rehber olsun.

Arthur Schopenhauer çocukluk hakkında şöyle der: “Çocukluk; hayatımız boyunca özlemle geri dönüp baktığımız masumiyet ve mutluluk dönemi, hayatın cennetidir; kayıp cennet.” Öyleyse insan bir yolunu bulup mutlu olduğu kayıp cennetine uğramalı diye düşünüyorum.

‘Ben çocukken...’

“Ben çocukken” diye başlayan cümlelerin ne anlatılırsa anlatılsın, sonu gülümsemeyle biter çoğu zaman.

Fena halde düşüp başını yaraladığın zamanlar, huysuz komşunun top oynadın, gürültü yaptın diye sokağın başından sonuna kadar seni kovaladığı, korkudan kalbinin yerinden çıkacakmış gibi atarken var gücünle koştuğun, gün içinde yaptığın haylazlıkları “akşam baban gelince söyleyeceğim, o zaman görürsün sen” diye tehdit edilirken babanın gelmesine yakın, mahcup olacağım düşüncesiyle mahzunlaşır köşeye kıvrılıp uyuduğun anlar...

Çocukluk heyecanlarımı düşününce; yüreğimde bir ağacın dalları çiçek açıyor sanki. Sokak oyunlarında

kazanmak için verdiğimiz mücadele sonrası suratımızdan akan kirli ter izleri ne kadar da masumdu. Akşamüstü arkadaşlarla bir duvar üstüne sıralanıp sohbet ederek kese kağıdının dibini görene kadar çekirdek çitlerken, bitince de elimizdeki kalan tuzu pantolonumuza siliverip oyuna devam ettiğimiz zaman ki keyfimizi, şimdilerde arasam da bulamıyorum. Hem nerede bulacağım; en kalitelisinden çeşitlisine, özenle paketlenip evlere giren ve lüks tabaklarda ikram edilen kuruyemişleri atıştırırken, hiçbir amacı olmayan, bir sürü ıvır zıvır cümle arasında mı?

Akşam ezanı okununca eve girilmesi gereken zorunlu hallerin küçücük omuzlarda yük oluşu, oyunun en tatlı yerinde hevesinin kursağında kalışı... Ah! Sokak oyunu ile büyümüş her insan bu çaresizliğin verdiği ıstırapı bilir.

Bir de salçalı ekmek mevzusu var ki... Bitmeyen sevda tadında. Hala müptelasıyım mesela. ‘İş arasında, mide kazıntısını biraz olsun hafifletmek amaçlı, doymalık değil de geçiştirmelik enfes lezzet nedir?’ diye sorarsanız; bana göre hala salçalı ekmektir. Mahallede bir kişinin bisikletiyle bütün çocukların sırayla tur attığı ve böyle mevzuları ‘aslan’ gibi kendi aralarında hallettiği, bir problem varsa; itiraz etmek, kavga dövüş, küsmek, küs kalamamak, barışmak, sarılmak ve kapanış gibi katıksız yöntemlerle çözdüğümüz zamanlardı. Devasa şeyler aramıyorduk;

çünkü küçücük dünyamıza ufacak sevinçler yetiyordu.

Benim çocukken en büyük hayallerimden biri sınırsız muz ve abur cubur yiyebilmektir. Annem ayda bir defa çikolata alır getirirdi; ben de onu bitmesin diye minik minik ısırarak yerdim. Hala unutmam babamın ilk paketli dondurma aldığı günü; bizim kasabadaki Kütüphane'nin bahçe duvarının üzerine çıkıp orada yemiştik ve dünyada tattığımız en lezzetli ilk ve son dondurma oydu. Sonrasında çok daha iyilerini almaya imkânım oldu; fakat hiçbiri o kadar lezzetli gelmedi bana.

Hele okuldaki simidin tadı yine daha sonra hiçbir simitte aynı lezzeti alamadığım... Öğle arası eve koşarak geldiğimde, merdivenlerden çıkarken annemin yaptığı bulgur pilavının kokusu, hafta sonları birçok aile toplanıp çoluk çocuk gidilen piknikler... Bir de bayramlar var tabii. En cezbedici ve en benim dediğim milli bayram; '23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı.' E haliyle; çocuğum ve bana hediye edilen koskoca bir bayram var. O gün her çocuk gibi ben de kendimi oldukça özel hissediyorum. Öncesinden yaşıyoruz coşkusu, hazırlanıyoruz var gücümüzle, tam bir şenlik kokusu var havada ve baharı hissediyoruz okulun bahçesinde koşurken. Bir gün öncesinde ise; bayram telaşı bu ya! Onlarca tokamın arasından en güzelini seçmeye çalışıyorum, önlüğümü kırışmayacak şekilde özenle koyuyorum baş ucuma, ayakkabılarıma boya cila çekiyorum; yarın tozlanacak yürürken; ama olsun.

Heyecandan uyumakta zorlanıyorum ve geç kalırsam diye endişe ediyor, ev halkını beni uyandıracakları vakit konusunda tek tek tembihliyorum. Sabah kurulmuş saat gibi uyanıyorum, o zamanlar biyolojik saati ayarlamak gibi mevzulardan haberim yok tabii. Ben 'mucize' zannediyorum bu tip şeyleri. Özene bezene hazırlanıyorum, evden çıkıp okula doğru yürüyorum, yürüdükçe yol uzuyor sanki, içimde kelebekler ve nihayet okuluma ulaşıp sırama geçiyorum. Önce kasaba sokaklarında belirli bir ritme uyarak yürüyoruz ve sokakları, caddeleri ayak seslerimizle inletiyoruz sabahın erken saatlerinde. Bando takımının çaldığı trampet sesi eşlik ediyor adımlarımıza. İnsanlar evlerinin penceresinden, balkonundan veya kapı önlerinde bizi izliyor. Henüz okul çağına erişmemiş minikler imrenerek bakıyor ellerinde bayrak sallayarak. "Sanki her tarafta var bir düğün; çünkü en şerefli en mutlu gün..." dedikleri tam olarak bu olmalı diye düşünüyor çocuk aklım ve duygulanıyorum her adımda. Böylece adımlarımı daha sert basıyorum asfalta, tıpkı bir asker gibi gururla. Aşağı okul dediğimiz büyük okula gidip coşkuyla kutluyoruz bayramı. Daha doğrusu yaşıyoruz!

Bayramlar artık yaşıyor mu yaşamıyor mu bilmiyorum; ama bizim bayramları yaşamadığımızdan eminim. Çocukluk nedir dersiniz, Edip Cansever'in anlattığı gibi işte; "Gökyüzü gibi, hiçbir yere gitmeyen bir şey." Çocukluk ve bayram; burnumun direğini sızlatacak kadar özlediğim iki kavram.

ŞİİR CUMHURİYETİNE YAKIN BİR SUNAY AKIN

Bir zürafa boyu aydınlığında başlıyorum satırlarıma. Nasıl anlatılır ki başka türlü Sunay Akın. Ülkeme doğması, onlarca kitaba, yüzlerce hikayeye can vermesi tesadüf olabilir mi?”

‘Bu da mı tesadüf’ sözleriyle içten içe fısıldar oysaki bize hiçbir şeyin bu coğrafyada tesadüf olmadığını. Tesadüflerin yalnızca masalarda olduğunu anlatır bize kitaplarında. Tarihten süzdüğü her bilgiyi öyle şiirsel bir dille sunar ki önünüzü; açtığınız her sayfa gönül kitabınızda satır satır işlenmeye devam eder. Anlattığı her hikaye, öyle eşsiz, öyle ayrıntılı ve sahicidir ki... Bilgi seline hayranlıkla dalarsınız. Durur, düşünür, yutkunur yine devam edersiniz; asırlarca anlatılmayan onca hikayenin gerçekliğine şahitlik etmenin verdiği iç huzuruyla... Her hikayesi bir karanlık köşeyi aydınlatır zihninizde. Tıpkı her gece Oyuncak Müzesi sokağını aydınlatan zürafa gece lambası gibi... Bir kez satırlarıyla, sesiyle, öyküleriyle ve oyuncaklarıyla tanıştıysanız bilirsiniz ki bir zürafa boyu gibi büyür içinizde adı, kitaplığınızda kitaplarının sırası...

En uzun kitap rafım Sunay AKIN rafıdır. Dostlar bilir bunu. Her dosta bir Sunay Akın kitabı hediye edilir bizim evden, bir zürafa boyu uzasın gitsin

okurlarının sayısı diye ve her gece masal resmi hediye edilir yine uyumayan ve uyuyamayan dostlara; çünkü bilir ki Sunay Akın, bu coğrafyada uyumayan ya da uyuyamayan çok can vardır. Sanki sıcak bir battaniye gibi örter her gece masal resimlerini çocukluğumuzun üzerine... Bu coğrafyada mışıl mışıl uyumak yalnızca çocukların hakkıdır çünkü. Bilir ki çocukları huzurla büyüyen mutlulukla oynayan nesiller geleceğe ışık olabilir. Çocukları mutlu olsun, masallarını, oyunlarını unutmasınlar diye Oyuncak Müzeleri hediye etmiştir onlara. Kim ki çocukluğunu unutup, umutsuzluğa kapılırsa çocukluğunun elinden tutup çocukluğuna koşsun diye, her yaştan ziyaretçiye açar kapılarını.

En çok içindeki çocuğu arayan çocuklar koşar müzeye. Gözlerinden camlara taşan çocukluk anılarıyla sarmalanırlar. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir masala dalıverirler. Bir modern zaman masalının içinde bulurlar kendilerini. Ellerinde çocukluk anılarıyla sarıp sarmalanmış bir yuvanın içinden geçerler huzurla. Bu kez bu masal uyutmaz onları. Daha bir açar gözlerini geçmişe, anılara, çocukluğa ve çocuklarına... Bir gerçek zaman masalı yaşatır size. Zürafa ışığının altından geçtikten sonra

bir daha aynı siz olmazsınız. Ceplerinize doldurduğunuz çocukluk anılarıyla ayrılırsınız yanından. O sırada gözlüklerinin altından muzipçe gülümseyerek izliyordur karanlık sokağını aydınlatan lambanın ışıltısında gelip geçen çocukları ve çocukluklarının ellerinden tutan yetişkinleri... Çıkıp giderken gözleriniz eski çocuk gözlerinize kavuşur, kalbiniz eski çocuk kalbinize... Zürafa, ışık, oyuncak, çocuk, masal sarmalında devam edersiniz çocukluğunuza ve şimdiki halinize.

Ben karşımda kitapları, önümde yazıp biriktirdiğim sözleriyle hasbihal ederken tam da Oyuncak Müzesi'nden çıkmış zürafaya; 'buralara göz kulak ol' demiş, Kız Kulesi'nde 'Şiir Cumhuriyetini ilan etmeye, şiirlerini duvarlarına yazmaya gidiyordu Sunay Akın. Şiiriçi hatları vapurundan seyreylemektedir kanadının altında kendine şiir taşıyan kuşları. Duvarlarında şiirler yankılanacaktır bir kez daha Kız kulesinin. Yanından birer birer vapurlar geçer sırayla... Nazım Hikmet vapuru göz kırpar, ardına Can Yücel vapurunu takmış süzülerek geliyordur. Attila İlhan vapuru da uzaktan bakıyordu tüm asaletle. Edip Cansever vapuru geceden gelmiş Orhan Veli vapuruyla saklanmıştı bir liman saçığının altına. Cemal Süreya vapuru ise direklerinde

kuşlarını uçura uçura süzülüyordu hayatlarına. Tüm bu ustalar geçidi, Kız Kulesinin asırlarca süren zarafetindedir. Bir kez daha gururla kaldırsın başını İstanbul'a diye...

Belki de elindeki biberonla yavrusunu uyutan bir anne gibi gururludur Kız Kulesi şimdi sevinçten, koynundaki bebeği; İstanbul'u Sunay Akın şiirleriyle sallıyordu. Belki de tam kulenin dibinde, ülkenin eşsiz tarihini hikayelerinde okuyup ilk arkeoloji kazısını yapmış, balıkçılar ağlarıyla çekiyorlardı bir Hitit çanağını. Belki de kanadının altına sığınacak bir kuş arayan eski bir gemi, saçaklarında kuşlar ve şiirlerle dönüyordu deniz aşırı diyarlardan Şiir Cumhuriyetine...

Tüm bunlar hem hayal hem gerçek. Tıpkı Sunay Akın'ın bu ülkede daha önce kimselerle kıyaslanamayacak kadar gerçek bir hayal ustası olması gibi.

Gemidekilerin, balıkların, bakıçıkların, oyuncakların, zürafanın, hikayelerindeki yüzlerce kahramanın ve hatta en çok da Sunay Akın'ın tek dileği; 'Şiir Cumhuriyetine' yakın bir Sunay Akın'dır.

BİSİKLET, FLÜT, BAHÇE

İnsan merak ve öğrenme duygusunu kaybettiği zaman yaşlanmaya başlamış. Bu, bütün zamanlarda ve coğrafyalarda hep bilinen, özünde herkesin hemfikir olduğu kadim bir bilgidir. İnsan kendine; “sen artık gereksizsin, senden geçti, öğrenip ne yapacaksın, ununu eledin eleğini de duvara astın artık” demeye başladığında kendi var olma nedenini de sorgulamaya başlar. Artık rahat etme zamanı gelmiştir. Okulu bitmiştir, sigortalı bir işe girmiştir, evlenmiştir, çocuğu olmuştur; o çok istediği makam ya da unvana kavuşmuştur, emekli olmuştur, çocukları evlendirmiştir, para kazanmak ya da çalışmak zorunda değildir... Dedik ya; rahat edecektir artık. Kendini üzmeyecektir. Yan gelip yatacağı sadece. Kendini sadece oksijen, su ve gıda tüketen bir canlıya indirgeyecek ve bundan zerre kadar rahatsızlık duymayacaktır.

Yan gelip yatmak, gelecek hayali ve hayat amacı olmadan, kimseye bir faydası olmadan yaşamak

belli bir zaman sonra bedel ödemeye başlar. Beden de zihni dinler bir süre sonra ve olmadık hastalıklar, dertler icat etmeye başlar. Kendine çok fazla odaklanan kişi bir süre sonra hastalık hastası olmasa bile önce yaşama nedenini sonra da yaşama sevincini kaybeder. Artık kendine bile yüküdür. O kadar kendine odaklı yaşamaya başlar ki giderek bencilleşir, dünyanın kendisi etrafında döndüğüne ve dönmesi gerektiğine inanmaya başlar. Kendi varlığını kendisi bile anlamlı bulmadığı için anlık zevkler peşinde koşmaya başlar. Günü yakalamak ve anda kalmak düşüncesini yanlış yorumlar. Ben merkezli yaşamaya odaklandığı için sadece kendine sorumludur artık. Ona göre geçmişin kölesi, geleceğin tutsağı olmadan yaşayabilmek sadece anlık zevk ve ihtiyaçlarının daha iyi karşılayabilmesi için benimsenmesi gereken bir düşüncedir. Ölümlüdür ya, ölmeden önce bütün zevkleri tatmalıdır. Ölmeden önce yapması gereken o kadar çok şey vardır ki... Gö-

rülmesi gereken yerler, izlenecek filmler, tadılacak yemekler... Zaten her şey ona biricik olduğunu, her şeyi hak ettiğini, o olmazsa dünyanın bomboş olacağını pompalamaya devam etmektedir. İyi olmasını gerektirecek bir neden de yoktur; çünkü iyi olması demek, kendisi için kullanabileceği bazı kaynaklardan, maddiyattan, zevklerden, zamandan fedakârlık yapması demektir. Onun da bunu yapacak nedeni ve isteği yoktur.

Kendini dünyanın merkezine koyan ve bencilleşen kişinin yeni bir şey öğrenmek için de hiçbir nedeni yoktur. Öğrenip de ne yapacaktır ki? Zaten bilmesi gereken her şeyi biliyordur o! Henry Ford, 'bedeni en çok yaşlandıran şeyin öğrenmeyi bırakmak' olduğundan söz eder. Takvim yaşı çok genç olduğu halde öğrenmeyi bırakan ve zihinsel olarak yaşlanan kişiler etraflarına karamsarlık pompalarken, beden yaşı ne olursa olsun öğrenmeye devam eden zihni genç insanlar ise hep umut, ilham ve iyimserlik yayarlar etraflarına.

Öğrenmeye açık olmak insan zihnini, ruhunu ve bedenini daha büyük bir bütünün parçası olduğuna ikna eder. Adeta ölümsüzlüğe yönelik bir çağrıdır bu. İnan Acılioğlu konfor alanından çıkıp öğrenmeyi tercih etmeyi "gençlik iksiri" içmek olarak adlandırır. Birçok düşünürü göre de hayat boyu öğreniyor olmak; düzenli olarak cehaletini keşfetme sürecidir. Bu da insanı "oldum" tuzağından kurtaran, tevazu getiren ve hiç bitmemesi arzulanan bir şeydir. İletişim ve bilişim teknolojilerindeki baş döndürücü gelişme, bilginin ikiye katlanma hızını son on yılda neredeyse üç aya indirdi. Bilginin yayılma hızı ise 1950'den bu yana 127 bin kat arttı. Bunların ışığında, kişinin sadece mevcut ve sınırlı bilgisi ile yaşamaya devam etmesi, bilgi okyanusuna dalmaktan kaçıp elindeki bir damla bilgiyi derya zannedip kendini cehalete mahkûm etmesi bir tür intihardan başka nedir ki?

Sokrates cehaletini, yani bilmediğini kabul edip hep öğreniyor olma sürecini erdem olarak tanımlar. Bilinçli olarak öğrenmeyi, bilgiye talip olmayı, onun için bedel ödemeyi insanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliklerden biri olarak görür. Bilgi onun için peşinden koşulması, paylaşılması, çoğaltılması ve teşvik edilmesi gereken bir erdemdir. İşte tam da bu yüzden; yani Atina'nın gençlerini bilgi peşinde koşmaya, düşünmeye, sorgulamaya ve eleştirmeye teşvik ettiği için adeta bir at sineği gibi rahatsız eder, şu anda ne isimleri ne de cisimleri kalan kişileri ve "halk düşmanı" ilan edilir.

Mahkemede kendini savunma gereği bile duymaz. Muktedirler onun baldıran zehiri ile idam edilmesi-

ne karar verirler; ancak halkın tepkisinden korktukları için de hüccesinin kapısı açık bırakır ve Atina sınırları dışına kaçıp hayatını kurtarması için ona bir fırsat verirler. Sokrates ise; kaçmak savunduğu şeyleri inkâr etmesi anlamına geleceği için kaçmayı tercih eder. Ölüm onu mutlu edecektir. Son isteği kendisine bir flüt alınmasıdır. İdama kadar geçen süre içinde flüt çalmayı öğrenir. Hayatı boyunca öğrenmeyi savunan Sokrates, ölümler de öğrenen ve bir anlamda ölümsüz olmayı başaran biri olarak bu satırlarda karşımıza çıkar.

Sokrates'ten binlerce yıl sonra yaşayan Lev Tolstoy; ölümsüz eserleri kadar öğrenmeye olan merakı ile de bilinir. Altmış yedi yaşında bisiklete binmeyi öğrenir. Öyle ki "öğrenmenin yaşı yoktur" diyenler onun bu yönünü örnek alırlar ve Bursa'da 'Tolstoy'un Bisikleti' diye bir de sanat ve spor kulübü kurarlar.

Aydınlanma döneminin en önemli düşünürlerinden olan Voltaire, "Candide ya da İyimserlik Üzerine" isimli başyapıtını "Kendi bahçemizi de yeşertmek gerek" diye bitirir. Bahçeyi yeşertmekten muradı da sadece kendi için yaşamak değil, gerçekçi bir iyimserliği benimseyerek, bilgiyi ve değişimi kucaklayarak kendine ve etrafına faydalı olmaktır.

Bütün kadim kültürlerde, inanç ve düşünce sistemlerinde öğrenme ve öğrenileni iyilik yolunda kullanma bir erdem olarak sunulur. İlk emri "oku" olan ve "faydalı ilim" in peşinden koşulmasını tavsiye eden İslam dini; insanların hayırlı olanının iyilik yapanlar olduğunu sıkça vurgular. Hz. Muhammed; "Beşikten mezara kadar bilim öğrenin" der. Hz. Ali; "Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum" der. Hz. Ebu Bekir ise; "Eyleme dönüşmeyen bilgi gereksiz, bilgiye dayanmayan eylem ise beyhudedir" der. Öğrenmenin temelinde öğrenmeye açık olmak; yani Sokrates'in dediği gibi 'bilmediğini bilmek ve asla doymayan bir merak duygusu' yatar.

İnsan hissederek, görerek, dinleyerek, okuyarak, izleyerek, uygulayarak öğrenir. Öğrenmeyi taçlandıran şey ise; öğrenilenler üzerinde düşünme, dersler çıkarma ve onları hem kendisi hem de giderek genişleyen bir çember içinde, başkaları ve kendisinin de efendisi değil sadece bir parçası olduğu dünyanın hayrına kullanmaktır.

Bilgilenen, iyilik yapan ve etrafına faydalı olan kişi kendi varlığını anlamlı ve gerekli bulduğu için mutlu olan kişidir. Mutlu etmek, mutlu olmaktır. Bir söz vardır ya; "yardım etmek için uzandığınız el kendi elinizdir" diye, o elin sahibi bilgiye talipse daha çok mutlu olur ve mutlu eder. Çünkü bilgi iyiliktir ve iyilik yapmak, ödülünü de içinde taşır.

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperver Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisine girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİR **PERVER**

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle 25 okula ulaşmıştır. İncelemek için [sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.](#)

Gökyüzü gibi bir şey bu çocukluk, hiçbir yere gitmiyor

Edip CANSEVER

Asıl önemli olan birinin nasıl doğduğu değil nasıl büyüdüğüdür

J. K. ROWLING

Biz küçükken, çok büyüktük. Mesela kollarımızı bir açardık, dünyayı kucakladık! Güzeldik biz küçükken...

Nazım Hikmet RAN

Yokluklar hayallere engel değildir

Victor HUGO

FİKİR **PERVER**